

B

N

L

DECEMBER 2024

Ledenmagazine van
Koninklijke Bouwend Nederland

ALLE REGIO'S

Campagnes
**Terugblik op onze
campagnes in 2024**

Emissieloos bouwen
**Op weg naar de emissievrije
bouwplaats als standaard**

Werkbezoek Mona Keijzer
**Laat stem woningzoekenden
zwaarder wegen**

IN DIT NUMMER

6 TERUGBLIK OP ONZE CAMPAGNES IN 2024

CAMPAGNES

20 ROBOTISERING IN DE BOUW WEKT DE INTERESSE

DIGITALISERING

14 SAMEN AAN DE SLAG VOOR DE JUISTE ZFP-WERKOMGEVING

ZFP

32 "DE GEVAREN VAN ELEKTRICITEIT WORDEN VAAK ONDERSCHAT"

VEILIGHEID

BNL is het verenigingsmagazine van Koninklijke Bouwend Nederland. In het magazine is informatie te vinden over activiteiten van de vereniging, ontwikkelingen in de sector en onderwerpen die van belang zijn voor de bedrijfsvoering van de leden. De inhoud geeft invulling aan de missie van de vereniging, namelijk het binden, boeien en verenigen van de leden.

Wil je reageren?

Stuur een mail aan: webredactie@bouwendnederland.nl.

EN VERDER:

- 04 **BOUW IN BEELD**
STUDENTEN IN SLUISBUURT
- 11 **INNOVATIE**
TRANSFORMATIEBOUW BIEDT UITDAGINGEN EN KANSEN
- 12 **10 MANAGEMENTVRAGEN AAN...**
LEVINUS VAN DER VEEKENS
- 13 **HOFLEVERANCIER**
VIJFDE GENERATIE W. HARTMAN & ZONEN VIERT 175-JARIG BESTAAN MET BENOEMING TOT HOFLEVERANCIER
- 15 **KETENSAMENWERKING**
UAV-GC 2025 LANCERING OP INFRATECH 2025
- 17 **BRIEF UIT BRUSSEL**
- 18 **DUURZAAMHEID**
DE CO₂-PRESTATIELADDER HELPT BEDRIJVEN TE VERDUURZAMEN
- 19 **AANBESTEDING**
TOP 25 DUURZAME OPDRACHTGEVERS: 'SUCCESVOL INITIATIEF, MAAR NIEUWE PRIKKELS ZIJN NODIG'
- 22 **WATERDOSSIER**
BOUWBEDRIJVEN EN WATERSCHAPPEN WERKEN SAMEN AAN HET NEDERLANDSE WATERBELEID
- 24 **EMISSIELOOS**
EMISSIELOZE BOUWPLAATS BIJ GROOT KABELPROJECT VOOR TENNET
- 27 **REGIOKATERN**
- 35 **WERKBEZOEK MONA KEIJZER**
'ONZE BOOSCHAP: LAAT STEM VAN WONINGZOEKENDEN ZWAARDER WEGEN'
- 37 **TROTS**
K_DEKKER: TER PLEKKE VIER BRUGGEN BOUWEN
- 41 **VAKGROEPEN**
BETON: WAARDEER 'T, REPAREER 'T
- 43 **EXTERNE COLUMN**
NIELS RUIJTER
DIRECTEUR NVTB
- 44 **ONMISBAAR**
- 47 **VERENIGING**
BIJDRAGE JELMER ALBERTS,
DIRECTEUR BELANGENBEHARTIGING
- 53 **BNL IN DE MEDIA**

GEEN EXACTE WETENSCHAP

"Hoe maakt Bouwend Nederland zich hard voor mij in Europa, Den Haag, de provincie of de gemeente?" wordt mij geregeld gevraagd. Dat is een vraag die niet eenvoudig en kort kan worden beantwoord. Belangenbehartiging is het gesprek aan blijven gaan met politici. Het is ook in het oog houden wat andermans belang is. Geen exacte wetenschap dus.

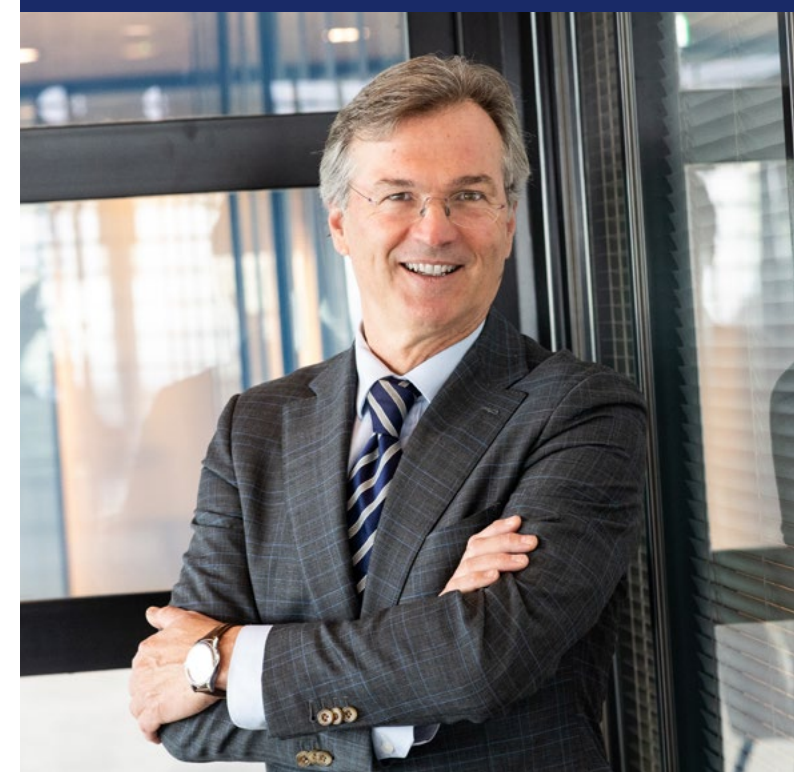
Twee recente voorbeelden deel ik graag. Ten eerste het werkbezoek met minister Keijzer aan een mooi project in de gemeente Haarlemmermeer. We bespraken uitgebreid het woningtekort. De minister was duidelijk: het recht op een dak boven je hoofd moet zwaarder gaan wegen dan het recht op uitzicht. We vonden elkaar in een heel aantal concrete voorstellen, bijvoorbeeld het belang van het inkorten van de beroep- en bezwaarfase. Een geslaagd werkbezoek.

Het tweede voorbeeld is een zogenaamd rondetafelgesprek in de Tweede Kamer. Daar zat ik op uitnodiging van Kamerleden met infrabedrijven om de praktijk en de uitdagingen in de infra toe te lichten. Ook opdrachtgevers en aanbestedingsexperts waren aanwezig, een mooi geheel. De 'grootste instandhoudingsopgave ooit', zei de Koning bij de Troonrede. Zo is het.

Waardevolle gesprekken die ongetwijfeld het democratisch proces behulpzaam zijn. Politici moeten besluiten over de inzet van publiek geld en het algemeen belang en de korte en lange termijn in het oog houden. Dat is niet eenvoudig. Ook al is het dan geen exacte wetenschap, standpunten van jullie, onze leden, voor het voetlicht brengen is van groot belang bij het maken van die keuzes. In 2025 bouwen we hierop voort!

Arno Visser

Voorzitter Bouwend Nederland

Studenten in Sluisbuurt

Amsterdam groeit elk jaar met 11.000 nieuwe bewoners. Om die toestroom op te vangen, worden nieuwe stedelijke woonomgevingen gebouwd. Sluisbuurt op het Zeeburgereiland wordt zo'n duurzame, groene wijk waar 5.500 woningen verrijzen - van studentenwoningen tot sociale huurappartementen en luxe koopwoningen. De hele wijk wordt aangesloten op een warmtenet dat restwarmte uit het Oostelijk Havengebied gebruikt.

Sluisbuurt bestaat onder meer uit 767 sociale huurwoningen voor studenten en jongeren. De 767 studio's hebben allemaal een eigen badkamer en keuken. De woningen worden conform BENG-voorwaarden uitgevoerd (in dit geval BENG plus). Dat betekent dat vanuit duurzaam oogpunt verder wordt gegaan dan wettelijk is voorgeschreven. De gebouwen zijn voorzien van groene daken met waterretentie. De woongebouwen liggen in het hart van de wijk en zullen als katalysator dienen voor de verdere ontwikkeling van de groene Sluisbuurt.

Opdrachtgever

DUWO

Architect

Mei architects and planners

Bouwbedrijf

BAM Wonen

Start werkzaamheden

Maart 2023

Opleverdatum

Q3 2025

Heb jij onlangs ook een project afgerond waar je trots op bent en graag met ons deelt? Stuur het dan naar webredactie@bouwennederland.nl. Wellicht sta jij dan de volgende keer met foto in Bouw in Beeld!

TERUGBLIK OP ONZE CAMPAGNES IN 2024

DE BOUW MAAKT HET
VANAF 26 AUGUSTUS OP TV

Met de campagne 'De bouw maakt het' laten we samen zien wat we doen, hoe slim en steeds duurzamer we dat doen en vooral waarom dat belangrijk is voor Nederland. Vanaf zaterdag 26 augustus om 17:00 uur is ons eigen programma 'De bouw maakt het' 6 weken lang te zien op RTL4! Presentator Daan Nieber neemt de kijker wekelijks mee op ontdekkingsstocht in de bouw en infra en laat zien hoe we vol trots werken aan het Nederland van de toekomst.

Laat ook zien dat je trots bent op de sector
Ook trots op de sector? Help ons om Nederland 'De bouw maakt het' blauw te laten kleuren. Op debouwmaakthet.nl kun je allerlei materialen vinden. Denk onder andere aan logo's, stickers, vlaggen, bouwdoeken en gadgets. En deel je jouw werk op social media? Gebruik dan altijd [#debouwmaakthet](https://twitter.com/debouwmaakthet). Meer weten over de campagne? Kijk op debouwmaakthet.nl

Een initiatief van
RTL4 BouwendNederland

MET NAAR BUITEN KIJKEN KOM JE NERGENS

Werken in de infra:
een diploma,
goed salaris
en vrijheid.

ikgavoorinfra.nl

Met allerlei campagnes vraagt Bouwend Nederland met leden en samenwerkingspartners steeds weer aandacht voor (het werken in) de bouw en infra. Campagnes vergen een lange adem, vertellen senior communicatieadviseurs Henriëtte Verhoeff en Lydia Tiemens. "Als het goed is, kom je in meerdere fases van je leven een campagne tegen over werken in de bouw en infra."

Luister elke twee weken onze **De bouw maakt het** podcast

We bespreken iedere aflevering een actueel bouwonderwerp. In eerdere afleveringen hadden we het over:

- 35. De Wkb. oefenen, proefdoelen en aan de slag vsmee!
- 30. Bezoek het Binnenhuis en neem een kijkje op de Stadsdijk.
- 34. Zo zorg je dat vrouwen zich thuis voelen in de bouw
- 41. Ze zijn lul en veeleisend, hoe werk je met Generatie Z?
- 27. Slechte waterkwaliteit, groot risico voor de bouw en infra
- 31. Netcongestie, de vanzelfsprekendheid van energie is voorbij
- 21. Digitalisering in de bouw, van pen naar Digican
- 35. Arno Visser, Ostmoest de nieuwe voorzitter van Bouwend Nederland
- 29. Minister Mark Harbers en Arno Visser bewegen hemel en aarde voor infrasector
- 20. Wat doet een ecooloog in de bouw?
- 34. NfI Bouwstroom neemt de blauwbocht en helpt daarmee de woonbouw
- 26. Hoe helpt data bij innovatie, onderhoud en duurzaamheid?
- 28. De toekomst van bouwlogistiek en de opkomst van bouw hubs
- 32. Kinderen bouwen zelf op Wij Bouwen de Toekomst

Mis geen aflevering!

Scan de QR-code en druk op de volgknop op Spotify.

Scan de QR-code en abonneer je op Apple Podcast.

www.bouwendnederland.nl/podcast

TRANSFORMATIEBOUW BIEDT UITDAGINGEN ÉN KANSEN

Bouwend Nederland Advies: Één loket voor al jouw vragen

**Vragen over bouwrecht,
aanbestedingen of cao?
Stel ze aan onze deskundige
adviseurs!**

Als ondernemer in de bouw en infra loop je regelmatig tegen vragen aan waarop je direct een antwoord nodig hebt. Maar hoe kom je bij de persoon die dat antwoord weet? Met Bouwend Nederland Advies heb je één loket waar je met al je vragen terecht kunt, ongeacht of het gaat om bijvoorbeeld loondoorbetaling bij ziekte, juridische kwesties, of arbeidsrecht. Onze specialisten staan voor je klaar.

- ✓ Mail je vraag naar advies@bouwendnederland.nl en ontvang uiterlijk de volgende werkdag een reactie.
- ✓ Tweedelijns dossierbehandeling voor € 150,- per uur, na schriftelijk akkoord.
- ✓ Leden beoordelen onze juridische ondersteuning met een 9!

Meer weten?

Ga naar [bouwendnederland.nl/advies](https://www.bouwendnederland.nl/advies), bel naar **079 3 252 250** of mail naar advies@bouwendnederland.nl.

De transformatie van een bestaand gebouw vergt veel creativiteit en specialistische bouwkennis. Welke kennis precies weten ze bij de Bergh Bouwgroep in Bergen op Zoom.

Als het gaat om transformatieprojecten beschikt Maikel Baten inmiddels over veel ervaring. In 2008 begonnen bij Bergh Bouwgroep werkt hij nu ruim tien jaar als projectleider bij dit bouwbedrijf dat zich naast nieuwbouw specialiseert in transformatieprojecten. Zo heeft Baten onder meer gewerkt aan de transformatie van de Petrus en Pauluskerk in Dinteloord naar een appartementencomplex en aan de realisatie van twaalf luxe appartementen in de voormalige Heylicher Kazerne in Bergen op Zoom.

Vaak is dit een complex samenspel tussen architect, opdrachtgever en bouwbedrijf. Ook vraagt het volgens Baten veel van de eigen creativiteit. "Stel een architect zegt: dit glas-in-lood moeten we houden. Maar glas-in-lood is niet brandwerend, dus moeten we met een nieuwe oplossing komen. Zo wordt er altijd om bepaalde expertise en creativiteit gevraagd waar wij als bedrijf juist op aanslaan."

Zelf omschrijft Baten het al bestaande gebouw als de jas waarin alles moet passen. In het geval van de kazerne in Bergen op Zoom waren de toekomstige bewoners zelf de opdrachtgever en die daardoor specifieke eisen hadden aan hun appartementen. Bijvoorbeeld dat deze over energielabel A+++ beschikten. Maar het kazernegebouw huisvestte voorheen enkel soldaten en beschikte over slechte energetische eigenschappen. "Tegelijkertijd waren we ook nog eens enorm aan het stoeien met de vloerbelasting", legt Baten uit. "Het logiesgebouw had heel dunne betonnen verdiepingsvloeren. Met veel kunst-en-vliegwerk hebben we deze verstevigd en er nieuwe installaties in verwerkt."

Vleermuizen

Ook de transformatie van de Petrus en Pauluskerk bracht uitdagingen met zich mee. Bijvoorbeeld dat het hier sociale huur betrof en de transformatie dus binnen een bepaald budget moest worden uitgevoerd. "Verder is een kerkgebouw van zichzelf donker", vertelt Baten. "Dan luistert daglicht zeer nauw."

Ook vleermuizen bleken een belangrijk obstakel te vormen bij de bouw. Aan de transformatie van oude gebouwen gaat meestal een jaar durend faunaonderzoek vooraf en hierdoor werden in de spouw van de kerk vleermuisssporen gevonden. Na het treffen van de nodige voorzieningen diende zich direct het volgende probleem aan. "Een vogelspotter ontdekte een slechtvalk die in de kerktoren broedde. Het maakt het er niet makkelijker op om natuurinclusief te bouwen. Maar het is wel belangrijk om onder andere oog te hebben voor foerageroutes van vleermuizen."

Wat betreft de toekomst van transformatiebouw hoopt Baten dat de belangstelling hiervoor alleen maar toeneemt. Juist omdat het zo'n waardevolle toevoeging is aan het al bestaande vastgoed in Nederland. "Met een beetje creativiteit kunnen we zoveel meer doen. Hierdoor blijft het straatbeeld divers én authentiek."

Contactpersoon

Arjan Walinga

Beleidsadviseur brancheontwikkeling

a.walinga@bouwendnederland.nl

10 MANAGEMENT- VRAGEN AAN...

LEVINUS VAN DER VEEKENS

De kernactiviteiten van Gebr. Van der Veeke BV bestaan uit GWW, met specialisaties in grondwerk, wegenbouw, riolering en sanering. "En vanuit onze geboden diensten ontstaan projecten, gebeurtenissen of belevingen die zorgen voor persoonlijke groei en innovatie in de sector", meent Levinus van der Veeke.

1 Het beste advies ooit gekregen

Doorvragen. Waarom wordt de vraag gesteld? Waarom wordt een mening gegeven of een bepaald verzoek neergelegd? Hiermee help je de vraagsteller een zuivere vraag te stellen.

1

2

Mijn motto

De meeste zaken, en zeker op detailniveau, kunnen anderen beter uitvoeren dan ik. Dus: niet mee bemoeien, maar wél geïnteresseerd aanwezig zijn.

3

Het onderscheidend vermogen van ons bedrijf

Mijn broer Richard en ik zijn de vierde generatie, de vijfde klopt al op de deur. Relaties ga je als bedrijf voor lange periodes aan. Om een goede relatie te onderhouden met je opdrachtgevers, hebben we onze eigen benadering die zich kenmerkt door een hoge mate van betrokkenheid. Ik denk dat we ons met dat 'menselijke' aanzienlijk onderscheiden.

4

De belangrijkste ontwikkeling voor de toekomst van de bouw en infra

Binnen onze sector zijn transities - denk bijvoorbeeld aan emissieloos bouwen - aan de orde van de dag (of zullen dit op korte termijn zijn). Sommigen ervaren het als een bedreiging, anderen juist als kans. Organisaties die wendbaar en veerkrachtig met deze situatie omgaan, zullen de aankomende periode als minder belastend ervaren.

5

Het mooiste aan de bouw en infra

Iedereen is trots op wat hij of zij maakt in onze sector. Dit alles door een combinatie van kennis, passie en toewijding. En om dat dan vervolgens onvoorwaardelijk aan de maatschappij aan te mogen bieden vind ik geweldig.

6

De belangrijkste eigenschappen voor succes als directeur

Het gaat altijd goed tenzij je de verkeerde vraag stelt óf de vraag aan de verkeerde personen of organisaties stelt. Lukt iets niet, ga dan terug naar de vraag die je aan jezelf hebt voorgelegd.

7

Medewerkers motiveren is een kwestie van...

Faciliteren. Hierdoor kunnen ze doen waar ze goed in zijn en er plezier uithalen. En oprecht je verbazing uitspreken over positieve verrassingen die je ervaart wanneer collega's in hun kracht staan.

8

Het meest trots op tot nu toe

De ontwikkeling van ons bedrijf. Overgenomen als een productiebedrijf en uitgegroeid tot een ketenpartner die gevraagd wordt om zijn toegevoegde waarde.

9

Meest overschatte ontwikkeling in de bouw of infra

Veel bouwers zeggen dat ze alles kunnen. Hierdoor komen we soms in situaties terecht waar we niet zo veel kennis van en ervaring in hebben. Of het nu over randzaken als vergunningen of omgevingsmanagement gaat: we zeggen te snel en te vaak 'ja'. En daar schieten we ons soms mee in de voet. We moeten beseffen dat zaken waar een ander beter in is ook bij deze persoon (of organisatie) moet blijven.

10

Het woord dat ik niet meer kan horen

Elke woordkeuze door een persoon of organisatie is een persoonlijke keuze. Hiervoor dien je respect te hebben.

VIJFDE GENERATIE W. HARTMAN & ZONEN VIERT 175-JARIG BESTAAN MET BENOEMING TOT HOFLEVERANCIER

Familiebedrijf W. Hartman & Zonen, opgericht in 1849 in Rotterdam en nu in handen van de vijfde generatie Hartman, vierde op 1 november het 175-jarig bestaan met een even bijzondere onderscheiding: ze ontvingen het predicaat hofleverancier. Namens Bouwend Nederland mocht Henri van der Kamp, als lid van het dagelijks bestuur, de hofleverancier feliciteren en toespreken.

In het jaar 1849 richtte dhr. W. Hartman het gelijknamige bedrijf op. In 1880 volgde de toevoeging '& Zonen', toen de volgende generatie het bedrijf overnam. Vandaag de dag is de leiding van het bedrijf in handen van J. Hartman, 5e generatie van de familie. Oom W. Hartman is ook nog steeds werkzaam in het bedrijf.

De aannemer is gespecialiseerd in bouw- en verbouwwerkzaamheden voor zowel de zakelijke als de particuliere markt. Het kenmerkende van dit unieke aannemersbedrijf is dat alle generaties Hartman trouw zijn gebleven aan hun Rotterdamse familiewaarden zoals eerlijkheid, hard werken en doen wat je belooft. In Rotterdam kennen we dat als 'niet lullen, maar poetsen'. Dat resulteert in tevreden klanten, die vaak ook al generaties lang op W. Hartman & Zonen kunnen bouwen.

Geschiedenis van het bedrijf

De vestigingsplaats is vanaf het begin het centrum van Rotterdam. Voor de Tweede Wereldoorlog was het bedrijf gevestigd aan de Van der Werffstraat 58. Bij het bombardement van mei 1940 zijn zowel het eigen archief als het gemeentearchief verwoest. Hierdoor is niet zeker wat de eerste vestigingsplaats van het bedrijf is geweest. Het pand aan de Van der Werffstraat heeft het bombardement ook niet overleefd.

In 1941 bouwde W. Hartman & Zonen zelf een noodgebouw aan de Zomerhofstraat 39, waar zij het bedrijf in vestigden. Vanaf 1964 heeft het bedrijf het door henzelf gebouwde pand aan de overkant van de straat in gebruik genomen, waar ze nu al 60 jaar gevestigd zijn. Dit pand is ontworpen door de bekende Rotterdamse architect Cornelis Elffers, in opdracht van W. Hartman & Zonen.

Predicaat Hofleverancier

"Als we het nu niet vieren, wanneer dan wel?" zegt eigenaar Jesper Hartman. Toen dit bijzondere jubileum steeds dichterbij kwam, kon de familie niet meer om het gevoel van trots heen. "Met een familiebedrijf 175 jaar bestaan is uniek. We zijn dankbaar dat we dit met elkaar hebben kunnen bereiken en willen dit natuurlijk graag uitdragen. Het wapenschild gaan we dan ook met veel trots dragen. Ik zie dit ook als een eerbetoon aan mijn vader en mijn oom. Dit predicaat 'Hofleverancier' benadrukt voor ons ook onze ambitie om altijd vakmanschap, betrouwbaarheid en klantgerichtheid hoog in het vaandel te houden".

Het predicaat hofleverancier werd op vrijdag 1 november uitgereikt door burgemeester Carola Schouten en loco-commissaris van de Koning, de heer Arne Weverling, tijdens de jubileumviering aan de Zomerhofstraat.

Burgemeester Carola Schouten: "Deze Koninklijke onderscheiding is een mooie waardering van de gezamenlijke prestatie van de verschillende generaties Hartman. U heeft allemaal uw eigen bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het bedrijf. Samen heeft u ervoor gezorgd dat W. Hartman & Zonen deze mijlpaal heeft gehaald en dit Koninklijke predicaat kreeg toegekend".

Henri van der Kamp, lid van ons dagelijks bestuur: "Jullie timmeren al 175 jaar aan de weg, dat is een prestatie waar weinig familiebedrijven aan kunnen tippen en iets om heel trots op te zijn. Hartman & Zonen is hiermee zelfs ouder dan Bouwend Nederland en misschien wel één van de oudste leden van onze vereniging. Namens iedereen bij Bouwend Nederland: gefeliciteerd met deze prachtige mijlpaal en op naar de 200 jaar!"

Blik op de toekomst

Het was in eerste instantie niet het plan van Jesper Hartman om ook in het familiebedrijf te gaan werken. Totdat zijn vader hem vroeg of hij een jaar kon komen helpen. Hij is niet meer weggegaan. Het predicaat Hofleverancier mag W. Hartman & Zonen zeker nog tot het 200-jarig jubileum blijven voeren. De zesde generatie zit nu nog op school, er is dus voor hen nog voldoende tijd om hun vader in de toekomst een keer een jaar te gaan helpen.

SAMEN AAN DE SLAG VOOR DE JUISTE ZZZP-WERKOMGEVING

Het nieuws is al een tijdje bekend: vanaf 1 januari 2025 gaat de Belastingdienst strenger controleren of bedrijven wel op de juiste manier met zzp'ers werken. Maar hoe werkt dit dan in de praktijk?

Om goed te kunnen werken met zzp'ers is het belangrijk om relevante regelgeving goed te kennen. Zo bestaat al sinds 2016 een wet om schijnzelfstandigheid op de arbeidsmarkt te bestrijden maar is er tot nu enkel opgetreden in duidelijke gevallen van misbruik. Vanaf 2025 gaat de Belastingdienst met tachtig ambtenaren echter actief controleren en handhaven. Deze controles gaan steekproefsgewijs in alle arbeidssectoren, waarbij de bouw- en infrasector als belangrijke sector is aangemerkt. In het eerste jaar zal de Belastingdienst zich vooral richten op evidente schijnzelfstandigen, constructies met buitenlandse zzp'ers, gedwongen zelfstandigheid en lage betalingen. Wat betreft die laatste kan een uurtarief van onder de 33 euro bijvoorbeeld een aanwijzing zijn voor schijnzelfstandigheid.

Om goed voorbereid te zijn op de handhaving in 2025 roept Bouwend Nederland haar leden op om nu maatregelen te nemen (zie kader). De bouw en infra is namelijk gebaat bij een gezonde arbeidsmarkt voor zzp'ers. Dit ook met het oog op de conjunctuurgevoeligheid van de sector en het continu veranderende economische landschap. Nu al telt de bouw- en infrasector zo'n 230.000 zzp'ers en de vraag naar hun vakkundigheid, ondernemerschap en flexibiliteit zal in de toekomst zeker blijven bestaan.

Een wezenlijk verschil tussen de papieren en werkelijke situatie kan grote gevolgen hebben. Bouw- en infrabedrijven waarbij sprake blijkt van schijnzelfstandigheid lopen het risico op forse naheffingen. De Belastingdienst kan naheffen met terugwerkende kracht tot januari 2025 maar niet verder terug (behalve in geval van kwaadwillendheid en bij het niet opvolgen van een eerder gegeven aanwijzing). Daarnaast zijn er vergrijpboetes variërend van 25 tot 50 procent, die afhangen van de mate van schuld. Deze boetes worden in principe niet opgelegd als bedrijven aantonen dat ze aan de slag zijn met het verkleinen van de schijnzelfstandigheid binnen het bedrijf. Dit geldt echter alleen voor het eerste jaar, 2025. Boetes voor te late betalingen worden sowieso niet ingetrokken.

Contactpersoon
Henriëtte Verhoeff Senior communicatieadviseur
onderwijs & arbeidsmarkt
h.verhoeff@bouwendnederland.nl

AAN DE SLAG!

- Raadpleeg de online keuzehulp van de overheid om op basis van tien vragen te checken wanneer er sprake is van schijnzelfstandigheid.
- Ga in gesprek met zzp'ers over de aard van de arbeidsrelatie. We hebben een praatstuk voor je ontwikkeld.
- Maak gebruik van de BNL-modelovereenkomsten. Deze zijn nog tot minimaal 2028 geldig.
- Volg de training zzp via de Bouwend Nederland Academy.
- Check bouwendnederland.nl/zzp voor het laatste nieuws. Daar vind je ook het praatstuk, veelgestelde vragen en andere hulpmiddelen.

UAV-GC 2025 LANCERING OP INFRA TECH 2025

CROW lanceert 14 januari 2025 op de InfraTech de UAV-GC 2025. "Deze herziening van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen (UAV-GC) markeert een belangrijke stap vooruit in de verbetering van samenwerking en de mogelijkheden tot innovatie binnen de bouw- en infrasector", zegt directeur Pieter Litjens.

De UAV-GC 2025 speelt in op de dynamiek in de bouw en infrastructurele sector en biedt een basis voor geïntegreerde contracten met standaard contractvoorwaarden. Ontwerp, uitvoering en ook meerjarig onderhoud kunnen hiermee in één opdracht worden gegund. Deze nieuwe versie van de contractvoorwaarden is aangepast op gebieden zoals risicoverdeling, aansprakelijkheid en samenwerking. Litjens: "Voor nieuw te sluiten overeenkomsten raden wij aan de UAV-GC 2025 toe te passen zodra deze beschikbaar is. Voor contracten waarop de UAV-GC 2005 van toepassing is, verandert er niets."

Meer vrijheid

Er is sinds 2016 hard gewerkt aan de nieuwe UAV-GC 2025 en de optimale toepasbaarheid voor de bouw. Werken met de UAV-GC geeft bouw- en infrabedrijven meer vrijheid en verantwoordelijkheid in het ontwerpen en zorgt voor een duidelijker verdeling van de verantwoordelijkheden met de opdrachtgever. Litjens: "Er worden duidelijke eisen en criteria opgesteld waaraan het eindresultaat moet voldoen, zonder dat de opdrachtgever precies voorschrijft hoe het werk moet worden uitgevoerd. De UAV-GC 2025 biedt opdrachtgevers de flexibiliteit om op het gewenste uitwerkingsniveau te specificeren en biedt opdrachtnemers de kans om binnen de gestelde kaders zo efficiënt mogelijk te werken en resultaatgericht te plannen."

Wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen in UAV-GC 2025 zijn de verplichting van partijen tot proactief gedrag en interactie, informatie van de opdrachtgever en een waarschuwingsplicht van de opdrachtnemer. Ook is de aansprakelijkheid vóór en na de oplevering geregeld en is de geschiloplossing verduidelijkt. De voorzieningen rondom de 'life cycle'-benadering (zoals eerder opgenomen in de ter consultatie geleegde versie in 2021) zijn komen te vervallen. Litjens: "We spelen in op de behoefte aan duidelijkheid en flexibiliteit in een snel veranderende sector. De nieuwe voorwaarden ondersteunen opdrachtgevers en opdrachtnemers in het bereiken van succesvollere projecten, met een afgewogen risicoverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en meer oog voor innovatie. We geloven dat deze versie een belangrijke bijdrage gaat leveren aan het versterken van de samenwerking in de sector." Er is met de bouwkolom afgesproken de toepassing van de UAV-GC 2025 blijvend te evalueren en te verbeteren om adequaat te kunnen blijven inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

InfraTech

Bezoek ook de Bouwend Nederland stand 1.518 in hal 1 tijdens InfraTech van 14 tot en met 17 januari 2025 in Rotterdam Ahoy. CROW presenteert de UAV-GC 2025 op de eerste beursdag. Het document is vanaf die datum online en in gedrukte vorm verkrijgbaar. Scan de QR-code voor meer informatie en bijeenkomsten.

Contactpersoon
Arno Duijverman Senior beleidsadviseur
aanbesteden & contracteren
a.duijverman@bouwendnederland.nl

Verhoog de bouwkwaliteit met Ed Controls

Realtime communicatie

Kwaliteitscontrole

Eenvoudig vastleggen

Verhoogde efficiëntie

Probeer gratis

PRIMEUR IN BRUSSEL: COMMISSARIS VOOR WONEN

De nieuwe Europese Commissie onder leiding van Ursula von der Leyen zal voor het eerst een Eurocommissaris voor Wonen kennen. De Deense sociaaldemocraat Dan Jørgensen is de nieuwe Eurocommissaris voor Energie en Wonen. Op 27 november heeft het Europe Parlement, na veel partijpolitiek gekonkel, ingestemd met de nieuwe ploeg Eurocommissarissen van Ursula von der Leyen. Zij kunnen nu officieel vanaf 1 december aan de slag. En ze krijgen het druk want er zijn veel plannen in het vooruitzicht gesteld in de eerste honderd dagen van hun mandaat.

Het is goed nieuws dat er aandacht komt voor het Europa brede woningtekort op het hoogste Europese niveau. Want woningschaarste is niet alleen een Nederlands probleem maar speelt in bijna in elk ander EU-land. En natuurlijk past ook hier een waarschuwing. De woningmarkt is vooral nationaal, provinciaal en gemeentelijk geregeld. Dat maakt het bouwen van woningen al moeilijk genoeg. Het laatste wat we willen is een nieuwe, vierde bestuurlijke laag die het bouwen nóg gecompliceerder maakt.

Dan is de logische vraag wat die nieuwe Eurocommissaris kan gaan doen. Allereerst helpt zijn benoeming om het probleem hoog op de agenda te houden. In zijn sollicitatiegesprek met het Europe Parlement heeft hij beloofd snel met een Europees betaalbaar en fatsoenlijk huizenplan te komen. Betaalbaarheid van energiekosten en

huisvesting bleek in dat gesprek de rode draad. Hij wil extra geld voor woningbouw aantrekken via de Europese Investeringsbank en heeft plannen om de staatsteunregels te verruimen. Dat laatste vergroot onder meer de mogelijkheden voor onze woningcorporaties om woningen te bouwen. In hoeverre hij de mogelijkheden heeft om vergunningsprocessen te vereenvoudigen en te versnellen - ook een belofte - staat te bezien maar zou natuurlijk erg welkom zijn.

In elk geval maakt de heer Jørgensen een goede en competente eerste indruk en blijkt hij zich zeer wel bewust van zijn beperkte Europese mogelijkheden. Ook zijn herhaalde toezegging om nadrukkelijk met marktpartijen in gesprek te gaan voordat hij met zijn huizenplan komt geeft vertrouwen. Samen met onze Europese collega's en FIEC bereiden we ons nu al terdege voor op deze gesprekken.

Meer informatie

bouwennederland.nl/kennis/europese-unie

Contactpersoon

René Meyboom

Europese Zaken

r.meyboom@bouwennederland.nl

DE CO₂-PRESTATIELADDER HELPT BEDRIJVEN TE VERDUURZAMEN

Eind dit jaar wordt versie 4.0 van de CO₂-Prestatieladder gepubliceerd. We vertellen je graag hoe dit instrument helpt om je organisatie te verduurzamen.

Sinds de CO₂-prestatieladder in 2009 werd geïntroduceerd door ProRail heeft dit duurzaamheidsinstrument een spectaculaire ontwikkeling doorgemaakt. Nu, in eigendom van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen, zijn ruim 1.300 organisaties bij deze Ladder aangesloten en toont wetenschappelijk onderzoek aan dat deze bedrijven tweemaal zo snel CO₂ reduceren als de gemiddelde CO₂-reductie in Nederland. Dit is uiteraard ook nodig om de Parijse Klimaatdoelen van 2050 te halen. Zo hanteert de 4.0-versie van de Prestatieladder een Roadmap die bedrijven kunnen opstellen met het streven om in 2050 klimaatneutraal te zijn.

Abdessamad Srour, beleidsadviseur duurzaamheid bij Bouwend Nederland, ziet de Prestatieladder als dé managementtool waarmee je niet alleen de eigen emissie-uitstoot rapporteert maar ook actief kunt sturen. Dit is volgens hem cruciaal binnen de moderne bedrijfsvoering. "Duurzaamheid", benadrukt hij, "is niet langer een nevenactiviteit waaraan je maar twee uur per week besteedt."

De nieuwe CO₂-Prestatieladder weerspiegelt bovenstaand statement. Zo worden in de rapportering voortaan naast koolstofdioxide ook broeikasgassen als methaan en stikstof meegenomen en sluit de Ladder beter aan op Europese regelgeving. Ook wordt er volgens Srour vanuit een breder perspectief naar deze emissies gekeken. Hij geeft zelf het voorbeeld van een wegenbouwer. "Die is niet in directe zin verantwoordelijk voor de emissies die auto's uitstoten die op de weg rijden, maar wel verantwoordelijk voor de manier waarop het asfalt is samengesteld en de bepaalde weerstand die de banden daardoor ondervinden."

Bij aanbestedingen wordt om niveau 5 gevraagd

De uitgebreidere duiding van criteria moet bouw- en infrabedrijven houvast geven, denkt Srour, want hiermee kunnen ze concreet aan de

slag. Daarbij komen ook de verschillende niveaus om de hoek kijken waarin certificaathouders zijn ingedeeld. Kort door de bocht worden ondernemingen die bijdragen aan de emissiereductie binnen de hele productieketen ingeschaald op niveau 5, terwijl bedrijven die enkel hun eigen uitstoot weten te reduceren meestal op niveau 3 zitten. Srour: "Bij instanties zoals Rijkswaterstaat zie je bijvoorbeeld dat zij bij aanbestedingen om niveau 5 vragen, omdat zij als overheidsorgaan een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast moet het gemeenschapsgeld waarmee ze werken op een verantwoorde manier worden besteed."

Prestatieladder helpt bij behalen duurzaamheidsdoelen

Überhaupt ziet Srour dat bij aanbestedingen de Prestatieladder door de jaren heen steeds verder is ingeburgerd. Niet dat het instrument altijd als een specifieke kwalificatie-eis wordt gesteld, maar opdrachtgevers realiseren zich wel dat de Ladder helpt bij het behalen van hun eigen duurzaamheidsdoelen. Volgens Srour kunnen dit landelijke opdrachtgevers als Rijkswaterstaat zijn maar bijvoorbeeld ook kleine gemeenten met ambitieuze doelen. "Uiteindelijk is het altijd het beste", concludeert Srour, "om eerst alles in je eigen onderneming inzichtelijk te hebben. Daar helpt de Prestatieladder je mee."

Contactpersoon
Abdessamad Srour
Beleidsadviseur duurzaamheid
a.srou@bouwendnederland.nl

BEGELEIDING DOOR ONZE LEDENVOORDEELPARTNERS:

- De Duurzame Adviseurs begeleiden bij het behalen van een CO₂-Prestatieladdercertificaat.
- Aboma Certificering ondersteunen door onafhankelijke certificeringen en keuringen aan te bieden.

TOP 25 DUURZAME OPDRACHTGEVERS: SUCCESVOL INITIATIEF MAAR NIEUWE PRIKKELS ZIJN NODIG

De politiek oefent al jaren grote druk uit op het bedrijfsleven om te verduurzamen. Dat is ook zichtbaar in het aanbestedingsbeleid van overheden. Maar de daadkracht om echt duurzaam aan te besteden en zo de verduurzaming op stoom te brengen, blijft achter bij de verwachtingen. Nog steeds.

Met de lancering van de Top 25 duurzame opdrachtgevers heeft Bouwend Nederland de best presterende publieke opdrachtgevers in de schijnwerpers gezet. Dit bracht bij ambitieuze aanbesteders een stimulans op gang om hoog op de lijst te komen. Ook dit jaar ging de lat omhoog.

"Helaas zien wij dat niet terug in het peloton en de achterhoede" stelt Jos van Alphen, adviseur aanbestedingen bij Bouwend Nederland en samensteller van de Top 25. "Er is daar nog wel vooruitgang, maar die vlakt af terwijl het zo belangrijk is dat een grotere groep overheden consequent duurzaamheid in hun aanbestedingen opneemt". Belangrijk voor de continuïteit voor bedrijven die investeren in bijvoorbeeld circulair bouwen of emissieloos werken.

Extra scoremogelijkheden in de puntentelling

Na vijf succesvolle edities was het tijd om nieuwe ontwikkelingen te omarmen. "Opdrachtgevers vonden het vreemd dat hoge duurzaamheidseisen aan het ontwerp laag werden gewaardeerd", zegt Van Alphen. "Dat was een terechte opmerking. Als de ondernemer zowel het ontwerp als de uitvoering krijgt opgedragen, geeft dat veel ruimte voor creativiteit en innovaties. Er is gekozen voor een score van 4,5. Als minimaal vijf jaar onderhoud aan de opdracht wordt toegevoegd, ontvangt de aanbesteding een extra half punt."

SEB-convenant

Verder komt het in contracten steeds vaker voor dat er met elektrische voer- en werktuigen moet worden gewerkt. Het Schoon en Emissieloos Bouwen-convenant (SEB) zal ertoe leiden dat deze voorschriften steeds vaker in contracten terugkomen. Daarnaast zien wij een toename van MKI-eisen aan beton- en asfaltproducten in bestekken. Van Alphen: "Uiteraard zijn minimale vereisten minder stimulerend dan gunningscriteria. Maar ze dragen er wel aan bij dat ondernemers tot een duurzame investeringsbeslissing komen. Daarom krijgen deze aanbestedingen een plusje in de score."

Om tijdens een opdracht bij de tijd te blijven, kunnen er clausules worden opgenomen in (meerjaren)contracten die het mogelijk maken om kansrijke innovaties toe te passen. "Daarmee staan zowel opdrachtgever als ondernemer tijdens de contractlooptijd niet stil" licht Van Alphen toe. "Dit geldt in het bijzonder voor clausules met extra budget voor nieuwe technologieën en/of extra duurzaamheid. Om dit te stimuleren, geven wij een bonuspunt voor een duurzame clause in een aanbesteding die niet de maximale score heeft. Met behulp van de teksten in onze publicatie over het Duurzaamheidsbuffet kan dat op een veilige manier.

Rang 2023	Opdrachtgever	Score 2023	Rang 2022	Score 2022
1	Provincie Noord-Brabant	5,29	1	4,57
2	Provincie Utrecht	5,00	2	4,22
3	Rijkswaterstaat	4,894	5	3,77
4	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	4,889	-	-
5	Gemeente Eindhoven	4,33	4	4,24
6	Gemeente Amersfoort	4,29	8	3,43
7	Waterschap Hollandse Delta	4,03	17	2,82
8	Gemeente Haarlemmermeer	3,88	14	2,98
9	Waterschap Limburg	3,69	35	2,20
10	Gemeente Arnhem	3,65	13	3,05
11	Hoogheemraadschap van Rijnland	3,63	3	4,35
12	Gemeente Meierijstad	3,50	11	3,29
13	Gemeente Den Haag	3,47	9	3,38
14	Gemeente Assen	3,41	6	3,75
15	Gemeente Goose Meren	3,39	19	2,81
16	Gemeente Utrecht	3,24	10	3,35
17	Gemeente Enschede	3,21	26	2,50
18	Vattenfall	3,21	-	-
19	Vitens	3,17	18	2,82
20	ProRail	3,16	-	2,95
21	Gemeente Leiderdorp	3,14	-	-
22	Gemeente Nieuwegein	3,10	23	2,61
23	Gemeente Hilversum	3,07	-	-
24	Provincie Flevoland	3,07	-	-
25	Gemeente Woerden	3,00	-	-

Meer informatie

Benieuwd naar de Top 25 van dit jaar? Scan de QR-code of druk de lijst hier af.

Wil je nog meer weten of heb je vragen rondom aanbestedingen? Neem contact met ons op, we helpen je graag!

Duurzaamheidsbuffet
Meer weten? Scan dan deze QR-code!

Contactpersoon
Jos van Alphen
Adviseur aanbestedingen
aanbesteden@bouwendnederland.nl

ROBOTISERING IN DE BOUW WEKT DE INTERESSE

Het event Robots in Business trok maar liefst 250 bezoekers. Zij werden meegenomen in de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van robotica. Ook kregen ze praktische handvatten om te beginnen met innovaties in de eigen onderneming. Dit jaar was het thema oer-Hollands, met aandacht voor sectoren waarin Nederland al sinds jaar en dag vooruitstrevend is: windenergie, scheepsbouw, tuinbouw én de bouwsector.

De bouw- en infrasector staat voor aanzienlijke uitdagingen, zoals stijgende kosten, een tekort aan personeel en lange bouwprocedures. Robotica kan helpen door werkzaamheden te automatiseren, de logistiek te verbeteren, arbeidsproductiviteit te verhogen en de veiligheid op de werkplaats te waarborgen. Het is daarmee een van de pijlers om grote maatschappelijke opgaven, denk aan de woningbouwopgave en het renoveren van civiele werken, te kunnen

waarmaken. De aanwezige bouwbedrijven lieten zich tijdens Robots in Business bij RoboHouse in Delft dan ook graag inspireren. Het programma bestond uit een paneldiscussie, een innovatiemarkt met volop demonstraties van (prototypes) van robots, en diverse breakoutsessies.

Innovaties die arbeidsproductiviteit verhogen

Tijdens de paneldiscussie werden de obstakels en mogelijkheden van innovatie in robotica verkend. Derk te Bokkel van Royal IHC, Niels Rombout van ingenieursbureau TWD, Bart van Meurs van Division Q (een zusterbedrijf van teler Koppert Cress) en Oliver Laméris van schoonmaakbedrijf Gom discussieerden aan de hand van stellingen. Een van de stellingen luidde: 'Nederland is te traag in het opschalen van innovatieve projecten'. De panelleden maken onderscheid tussen innovaties die bijdragen aan het onderscheidend vermogen van de onderneming, en innovaties die de arbeidsproductiviteit verhogen. De eerste categorie innovaties krijgt in het algemeen meer aandacht en wordt apart gefinancierd, al blijft het opschalen ervan lastig. De tweede categorie innovaties wordt belemmerd doordat ze snel terugverdiend moet worden in het dagelijkse productieproces.

Inbreng van medewerkers is essentieel

Een andere stelling luidde: 'Medewerkers op de werkvloer hebben een belangrijke stem in besluitvorming over innovatie'. De meeste panelleden onderschrijven het belang van de inbreng van uitvoerende medewerkers bij innovatietrajecten. Zo ontwikkelde RoboHouse

samen met schoonmakers van Gom een robotarm die hen ondersteunt bij het reinigen met zware industriële hogedrukspuiten. En Division Q stuurt de start-ups die het faciliteert als eerste de tuinbouwkas in, zodat ze de praktijk leren kennen. De stelling is RoboHouse in elk geval op het lijf geschreven. Hun aanpak binnen FRAIM kenmerkt zich door altijd uit te gaan van de mensen die het werk doen. Als je het zware of repeterende werk automatiseert, is adoptie van nieuwe technologie een no-brainer. Als je werk automatiseert waar de medewerker zijn werkplezier en trots uit haalt, schiet de innovatie zijn doel voorbij.

Voegrobot op de bouwplaats

In de break-out sessie bouw ging het specifiek over technologie in onze sector. Beleidsadviseur Arjan Walinga trapte af met de constatering dat de bouw en de zorg vooralsnog de meest arbeidsintensieve sectoren van Nederland zijn. ING berekende dat de bouw ter waarde van 10.000 euro machines heeft per medewerker, terwijl de industrie maar liefst 113.000 euro per medewerker vertegenwoordigt. Natuurlijk is de bouw een meer projectmatig geïntereerde sector. Neemt niet weg dat er veel kansen zijn voor verdere automatisering en robotisering. Zo kwam Maikel Schouw van SMB Geveltechniek met het idee van een voegrobot die op de bouwplaats kan werken. Een groep studenten van de minor Robotica raakte enthousiast en is nu bezig met het maken van een prototype. Dat wordt eind januari gepresenteerd. De deelnemers aan de sessie stelden geïnteresseerd vragen.

Morgen een tientje verdienen

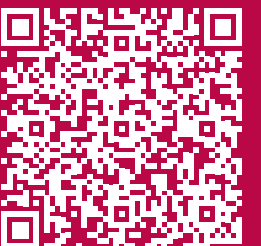
De metselrobot van ROPAX is al op de markt. Directeur-eigenaar Jeroen-Bas Menschaar vertelde over de samenwerking met Ballast Nedam die de ontwikkeling vooruithielp. De robot kan inmiddels tachtig procent van een gevel metselen. Oudere medewerkers zijn blij met de ondersteuning, ervaren metselaars vinden het interessant om met nieuwe technologie te werken, en jonge jongens of meiden kunnen dankzij de robot vrij snel vakwerk afleveren. De telkens weer afwijkende omgeving van een bouwplaats blijft een uitdaging. Net als het stroomlijnen van processen en logistiek zodat de robot meters kan maken. Als je als bouwbedrijf echter de voorwaarden creëert, bespaar je misschien vandaag geen euro, maar morgen wel tien euro. Een verstandige keuze dus met het oog op de toekomst. Houd daarom ook vooral onze berichtgeving in de gaten. Eind dit jaar meer over een samenwerking tussen Bouwend Nederland, Techniek Nederland, Metaalunie en RoboHouse die met de ontwikkeling van een volgrobot ook mkb-bedrijven laten meeliften op de nieuwste technologische ontwikkelingen.

Contactpersoon

Arjan Walinga

Beleidsadviseur brancheontwikkeling

a.walinga@bouwendnederland.nl

BOUWBEDRIJVEN EN WATERSCHAPPEN WERKEN SAMEN AAN HET NEDERLANDSE WATERBELEID

Net als woning- en wegenbouw is waterbouw is voor Bouwend Nederland van cruciaal belang. Namens de brancheorganisatie beweegt accountmanager Harry Wisse zich al tien jaar tussen bouwbedrijven en waterschappen. Hoe deze partijen zich tot elkaar verhouden legt hij uit aan de hand van de thema's waterveiligheid, waterketen en watersysteem.

"Wist je dat de waterschappen het oudste bestuurlijke lichaam zijn dat we in Nederland hebben?", merkt Wisse op. Volgens hem waren het vroeger veelal eigen koninkrijkjes maar zijn de 21 waterschappen tegenwoordig doordrongen van het feit dat ze met elkaar en de bouw- en infrasector moeten samenwerken. Er is namelijk veel werk te verrichten op het gebied van de waterveiligheid, waterketen en het watersysteem, de drie kernthema's voor het waterschap.

Waterveiligheid

Waterveiligheid gaat om de bescherming van ons land tegen overstromingen en hierbij is sprake van voortschrijdend inzicht. Lessen zijn geleerd door de Watersnoodramp van 1953 en de Maasoverstromingen van 1993 en 1995; het leidde tot zowel het Deltaplan als het huidige Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het HWBP schrijft voor dat er in 2050 2.000 kilometer aan dijkversterking moet zijn bijgekomen. "Maar dit is alweer een hoger getal dan een aantal jaar geleden", vertelt Wisse. "Vanwege betere meetmethoden en veranderde inschattingen over de zeespiegelstijging zijn de kilometers naar boven bijgesteld."

Het leeuwendeel van de dijkversterkingen komt op conto van de waterschappen die daarvoor bouwbedrijven inschakelen. "Dit zijn van oudsher vaak bedrijven in het grondtransport", aldus Wisse, "want een dijk versterken is simpelweg de verplaatsing van een hoop zand en klei. Al komt bijvoorbeeld bij de aanleg van een stadsdijk in Zwolle natuurlijk veel meer kijken." Daarnaast ziet Wisse dat op het gebied van duurzaamheid stappen worden gemaakt: veel apparatuur en voertuigen voor dijk aanleg zijn inmiddels elektrisch.

De Taskforce Deltatechnologie – bestaande uit Bouwend Nederland, Vereniging van Waterbouwers, Koninklijke NLI-ingenieurs en HWBP – adviseert waterschappen bij het succesvol in de markt zetten van aanbestedingen. "Voor bouwbedrijven is continuïteit van werk zeer belangrijk", vertelt Wisse, "dus moet je hen perspectief kunnen bieden voor de lange termijn."

Waterketen

De waterketen noemen we het geheel van drinkwaterproductie, riolering en rioolwaterzuivering en waarbij die laatste onder de verantwoordelijkheid van waterschappen valt. Zij staan voor een grote opgave: het merendeel van de rioolwaterzuiveringsinstallaties is gebouwd in de jaren zestig en zeventig en is dringend aan vervanging toe. Ook is er de Kaderrichtlijn Water. Aan deze Europese kwaliteitseisen voor grond- en oppervlaktewater moet Nederland vanaf 2027 voldoen, terwijl experts nu al twijfelen of dit doel wel gehaald kan worden.

Om alle zeilen bij te zetten is het Klankbord Zuiveringsmarkt opgericht, met als taak overheid en markt bij elkaar te brengen. Wisse: "Aanbesteden gaat meer en meer programmatisch, want waterschappen zien ook in dat ze het nooit gaan redden wanneer elk project individueel in de markt moet worden gezet."

Daarnaast is standaardisering van cruciaal belang. Volgens Wisse is in de basis een zuiveringsinstallatie in Groningen hetzelfde als die in Zeeland. Daarmee is een belangrijke rol weggelegd voor modulaire bouw. Zo bestaat onder de naam Verdygo inmiddels al een modulair concept voor rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Omdat de bouw van een zuiveringsinstallatie veel complexer is dan een simpele dijkversterking wordt deze markt meer gedomineerd door een aantal consortia. Werkend op het snijvlak van civiele techniek, bouwkunde en elektrotechniek leidt dit tot veel innovatie. "Er staat inmiddels een zuiveringsinstallatie in Utrecht", vertelt Wisse, "die zijn eigen digitale twin heeft. Lopend door deze virtuele installatie krijg je real time alle informatie die je nodig hebt."

Watersysteem

Wat betreft het watersysteem is voor waterschappen de belangrijke taak weggelegd om het waterpeil op de juiste hoogte te houden. Voor de urgentie hiervan verwijst Wisse naar de storm Ciarán van afgelopen herfst: een storing bij de sluisen van IJmuiden zorgde ervoor dat het door de wind opgestuwde water een deel van Amsterdam onderwater dreigde te zetten.

Nederland kent duizenden stuwen en gemalen – van piepklein tot heel groot – maar veel daarvan zijn ook dringend aan vervanging toe. Ook hier pleit Wisse weer voor standaardisering en digitalisering. Daarnaast is het belangrijk voor waterschappen om aan de duurzaamheidsdoelen te voldoen. Wisse: "Hoe circulair kun je een gemaal bijvoorbeeld bouwen?"

De markt voor dit type bouw is meer versnipperd dan die van de dijkbouw of waterzuivering en wordt gedomineerd door lokale spelers. Zelf hoopt Wisse daarom dat er een groter samenwerkingsverband komt, om waterschappen ook hier te helpen met de grote opgave waarvoor ze staan. Namens hen en Bouwend Nederland is Wisse daarom bezig met het oprichten van een nieuwe klankbordgroep – voor het watersysteem – die volgend jaar gelanceerd moet worden.

Contactpersoon

Harry Wisse

Accountmanager bouw & infra groot

h.wisse@bouwendnederland.nl

Met het oog op een klimaatneutraal Europa in 2050 is Nederland bezig om het gebruik van windenergie op zee uit te breiden. Het doel is om tegen 2030 30 gigawatt aan windenergie te genereren. De energie die wordt opgewekt door windparken in de Noordzee speelt hierin een cruciale rol. NRG Group is een van de partners die ervoor zorgt dat de duurzaam opgewekte elektriciteit naar het vasteland wordt getransporteerd. Ze voeren het project 2GW Cable Civil Works emissieloos uit.

Bij Van Vulpen zetten toegewijde teams zich in voor de aanleg en vervanging van ondergrondse kabels en leidingen. Dit varieert van een huisaansluiting met een diameter van 25 mm tot en met buizen waar je doorheen zou kunnen kruipen. Projectdirecteur Mark de Bruijn houdt zich met zijn team vrijwel uitsluitend bezig met het aanleggen van transportkabels die de energie van offshore windmolenparken vanaf het strand naar het hoogspanningsstation op het vasteland brengen. Dat doet hij namens Van Vulpen voor TenneT, in een consortium met Alsema en Denys (NRG Group). "Mijn eerste project voor TenneT was in 2019. Inmiddels hebben we een goede samenwerking ontwikkeld en mogen we binnen de Raamovereenkomst Kabelprojecten regelmatig werken uitvoeren. Het project 2GW Cable Civil Works omvat de aansluiting van windmolenparken IJmuiden Ver en Nederwiek naar de Maasvlakte en Borssele. We zijn bezig met de laatste voorbereidingen, de uitvoering begint eerste kwartaal 2025."

Fors geïnvesteerd

In 2020 kocht Van Vulpen twee elektrische boormachines die op de projecten Hollandse Kust Noord & West Alpha en Hollandse Kust West Bèta voor 30% emissiereductie zorgden. De Bruijn: "De machinisten vinden het fijn werken. Elektrisch is stiller en het vermogen is direct beschikbaar." Voor het nieuwe project vroeg TenneT in verband met de vergunningverlening om een lagere stikstofdepositie. Daarop besloot NRG naar een zero-emissie bouwplaats te streven. "Zwaarder emissieloos materieel is drie tot vier keer zo duur als een dieselvariant. We hebben dus eerst de continuïteit van inzet van het materieel met TenneT besproken. Met het vertrouwen dat we het materieel de komende jaren kunnen blijven inzetten, hebben we fors geïnvesteerd. We kochten vier batterypacks van 1 MW elk voor de boormachine, twee laadpalen, drie elektrische pompen, drie batterypacks voor kabelinstallatie, vijf elektrische rupskranen, drie elektrische mobiele kranen, een vrachtauto met haakarm en een elektrische trekker. De levering via onze vaste leveranciers DENS, Liebherr en Volvo ging gelukkig vrij vlot."

Ervaringen opdoen

Zorgen over de uitvoering met emissieloos materieel heeft De Bruijn nog wel. "Ik hoop dat we voldoende vermogen hebben om hele dagen te werken en 's nachts te laden. Dat laden doen we bij voorkeur op de nieuwe laadpleinen die WattHub op de Maasvlakte en bij Borssele wil realiseren. Voor de zekerheid hebben we drie aansluitingen voor laadpalen via Stedin geregeld. En we onderzoeken met TenneT of het hoogspanningsstation op de Maasvlakte een laadplek kan worden. Tot slot denken we als extra back-up aan een waterstofbatterij." Om ervaring op te doen, wordt het nieuwe materieel de komende maanden eerst ingezet bij wat kleinere projecten van de consortiumpartners. Daarmee kan het vertrouwen groeien, bij het team, in een soepele uitvoering met emissieloos materieel. "Bij de selectie van onderaannemers hebben we voorrang gegeven aan partners die emissieloos materieel meebrengen. Ook hun kennis en ervaringen zijn waardevol."

Dromen waarmaken

De Bruijn merkt op dat het politieke klimaat voor ondernemers onzeker is. "Als de depositiegrens voor Natura 2000-gebieden naar 1 gaat, waar sprake van is, dan kunnen alle projecten doorgaan. Aan de ene kant goed nieuws natuurlijk. Aan de andere kant vermindert dan de noodzaak om emissieloos te werken en remmen we deze transitie." Een ander knelpunt is volgens hem de netcongestie. "De druk op de openbare ruimte is hier een grote remmende factor. Vergunningtrajecten duren erg lang, soms wel acht tot tien jaar. Daarnaast is er een tekort aan vakmensen voor dit specifieke werk." Speelt het tekort aan vakmensen ook in het team van De Bruijn? "Via mijn netwerk lukt het tot nu toe om goede mensen te vinden. Wat helpt is dat wij mensen radicaal op 1 zetten. Wil iemand een dag minder werken om een opleiding te doen, of vanuit Zweden werken, dan kan dat. Een speciaal aangestelde teamcoach begeleidt ons in de samenwerking met TenneT en binnen het projectteam, maar begeleidt projectmedewerkers óók om hun eigen dromen waar te maken. Die aanpak zorgt voor werkplezier en een hoge productiviteit."

Contactpersoon

Ruben Heezen

Manager Beleid en Public Affairs

r.heezen@bouwennederland.nl

EMISSIELOZE BOUWPLAATS BIJ GROOT KABELPROJECT VOOR TENNET

VAN VULPEN

World's First
100% Electric
HDD Crawler Rig

Verzekeren via Koninklijke Bouwend Nederland met Aandacht en Expertise

Verzekeringen en Risicoadvies
In-Staet
Bouw & Infra

VOOR MEER INFORMATIE

Waarom kiezen voor In-Staet?

- ✓ **AANDACHT** - Persoonlijk contact, vertrouwen en afspraak is afspraak
- ✓ **EXPERTISE** - Adviseurs met sectorspecifieke kennis en jarenlange ervaring
- ✓ **BOUWEND NEDERLAND INTEGRAAL POLIS** - Speciaal voor het MKB ontwikkelde verzekering met unieke dekkingen
- ✓ **DICHTBIJ** - Regionale aanwezigheid met vaste adviseurs en contactpersonen

REGIO NOORD

BIJEENKOMSTEN

bouwendnederland.nl/vereniging/regio-noord

December

- 02 Contactgroep Digitalisering
- 11 Contactgroep Veiligheid

Januari

- 23 Nieuwjaarsbijeenkomst Platform Infra Noord
- 30 Regiobijeenkomst met corporaties
- 30 Nieuwjaarsbijeenkomst afdeling Friesland
- 31 Nieuwjaarsbijeenkomst afdeling Groningen

Februari

- 06 Bijeenkomst Platform Infra Noord i.s.m. Stadwerk Noord en NL Ingenieurs Noord

Maart

- 06 ALV en projectbezoek afdeling Friesland
- 07 Dag van de Bouwvrouwen
- 18 ALV en projectbezoek afdeling Drenthe
- 20 Initiatiefcommissie
- 26 Bewust Veilig Dag
- 27 Netbeheerdersoverleg

DANK VOOR EEN LEUKE TIJD!

Na negen mooie jaren leg ik eind december mijn bestuursfunctie binnen het Platform Infra Noord neer. Bij Roelofs hebben we een branchevereniging altijd belangrijk gevonden, omdat je nu eenmaal meer gezamenlijke belangen hebt dan je denkt. Om deze belangen naar voren te brengen via een vereniging zoals Bouwend Nederland helpt daarbij. En een bestuur zonder bestuurders is geen bestuur. Dus als je voor je belangen wilt staan, moet je in actie komen en daarom ben ik in 2016 als bestuurder van het Platform Infra Noord aangetreden.

In deze periode hebben we als PIN-bestuur mooie stappen gerealiseerd – dit alles in het belang van de sector. Zo hebben we aanzienlijk korte lijnen met de overheid en onderwijs weten te leggen en onderhouden. De overheid en PIN treffen elkaar met enige regelmaat in de Initiatiefcommissie. Of het nu om aanbestedingen, CO₂ of klimaatadaptie gaat: we hebben een podium gecreëerd en zij wisten/weten ons feilloos te vinden. Elk onderwerp is altijd besproken en behandeld en heeft vaak tot mooie uitkomsten geleid. Neem bankgaranties als voorbeeld. Zo hebben we het voor elkaar gekregen dat bij meerdere projecten voor eenzelfde opdrachtgever je niet elke keer losse bankgaranties hoeft aan te vragen (maar voor < € X geen bankgarantie). Maar ook hoe we samen met de overheid optrokken en snel handelden ten tijde van de coronapandemie zal mij bijblijven.

Altijd optimistisch, hard werken en een grap op z'n tijd: dat schept binding en betrokkenheid binnen een bestuur. Mijn advies aan toekomstige bestuurders: blijf betrokken en zorg voor voldoende bestuurders. En niet onbelangrijk: betrek de jongere generatie, zij zijn immers de toekomst. Tot slot: wees als marktpartij proactief. We hebben alles wat de overheid wil, maar we laten het vaak pas zien als erom gevraagd wordt...

Op naar een gezond 2025!

Gerard Hoiting
Algemeen directeur Roelofs

NETWERK JONG BOUWEND NEDERLAND REGIO NOORD GROEIT

Op de plek waar ooit de vrachtwagens af en aan reden en je suikerbieten zag tot zover je kon kijken, organiseerde de Jong Bouwend Nederland Regio Noord op 26 september een ledenwervingsbijeenkomst. Op het voormalige Suikerunie-terrein in Groningen staat het Stadslab, een mooie locatie om elkaar beter te leren kennen en het Jong Bouwend Nederland-netwerk uit te breiden.

De aanwezigen werden welkom geheten door voorzitter Harm Bijland en bestuurslid Annabel Pol van Jong Bouwend Nederland Regio Noord. Zij legden uit waarom zij lid zijn van dit platform onder de 40 jaar. "Het heeft toegevoegde waarde om je branchegenoten te kennen", aldus voorzitter Harm. "Je kunt elkaar helpen door met elkaar te praten en kennis te delen. Zo kun je ook van elkaar leren en samen innoveren. Zeker met de verregaande digitalisering van onze sector en de technologische ontwikkelingen die elkaar in rap tempo opvolgen, is het handig om elkaar op de hoogte te houden." De spreker die voor deze bijeenkomst was uitgenodigd, sprak dan ook over zo'n ontwikkeling: Artificial Intelligentie in de bouw- en infrasector. Richard van Hooijdonk is als futurist en trendwatcher de autoriteit op het gebied van de opkomst van technische ontwikkelingen en wist de zaal te boeien met zijn visie op de toekomst van de sector.

Beter leren kennen

Na dit formele gedeelte kwamen de aanwezigen in kleine groepjes bij elkaar voor een pubquiz. Dankzij de losse setting een goede manier om elkaar beter te leren kennen. De sfeer kwam er in en mensen raakten met elkaar aan de praat. Tijdens de maaltijd die daarop volgde werden er al telefoonnummers uitgewisseld. "We organiseren zo'n vier à vijf keer per jaar een bijeenkomst", vertelt voorzitter Harm. "We bezoeken een bedrijf of spreken elkaar rondom een bepaald thema. Verscheidene van onze leden hebben echter niet alleen dan contact met elkaar. Ze spreken elkaar ook buiten onze bijeenkomsten. Dat is uiteindelijk het doel dat we willen bereiken."

Met een opkomst van 50 leden was de dag een succes. Zeker omdat bijna de helft van de aanwezigen aspirant-lid was en meekwam om kennis te maken met Jong Bouwend Nederland. Maar liefst elf van deze aspiranten besloot ter plekke om lid te worden voor het bedrag van € 100 per jaar. Tijdens een volgende ledenwervingsbijeenkomst is het aan hen de beurt om iemand te enthousiasmeren voor het lidmaatschap.

Contactpersoon
Kirsten Notenbomer
Adviseur sociale zaken
k.notenbomer@bouwennederland.nl

Sander Wubbolts, regiomanager Noord:

“SAMEN BOUWEN AAN SYNERGIE”

Bouwend Nederland regio Noord oriënteert zich om de (bestuurs)samenwerking tussen de vijf afdelingen te verbeteren en de rol van het regiobestuur te herijken. Regiomanager Sander Wubbolts belicht de achtergronden. "Het regiobestuur heeft als enige bestuur geen concreet programma voor een eigen ledengroep in te vullen en is nu vooral klankbordgroep voor het regiokantoor. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de sector worden breed besproken. We hadden met elkaar onvoldoende scherp genoeg geformuleerd waar het regiobestuur wel en niet van was, het werd tijd dit met elkaar beter te duiden."

Contactpersoon
Sander Wubbolts
Regiomanager Noord
s.wubbolts@bouwennederland.nl

"Hoe kunnen we de dienstverlening voor leden beter onder de aandacht brengen? Waar zijn we als regiobestuur wel en niet van en hoe kunnen we de onderlinge samenwerking tussen de afdelingen versterken? Hebben we genoeg focus en hebben we impact? Welke ingrepen zijn nodig om leden en stakeholders te betrekken en activeren?" Regio Noord zoekt momenteel actief antwoorden op deze vragen. Regiomanager Sander Wubbolts: "Het verenigingsmanagement is volop in ontwikkeling. Naast belangenbehartiging, brancheontwikkeling en ledenservice en het bieden van praktisch programma's, waar de leden nu om vragen, wordt ook het aanjagen van vernieuwing en innovatie steeds belangrijker. Wat komt er op de sector af en hoe bereiden we onze leden daarop voor? We willen innovatie en vernieuwing stimuleren en faciliteren en tegelijkertijd concrete vraagstukken, die nu leven, oppakken. Liefst breed in de keten met leden, besturen en andere stakeholders."

Toekomstvisie

Regio Noord vindt dat het regiobestuur een belangrijke rol kan vervullen bij het bevorderen van de synergie tussen de verschillende afdelingen. "We hebben in onze verenigingsstructuur met vijf afdelingen en een regiobestuur een breed palet aan dienstverlening.

We doen ontzettend veel, maar dat is voor niet alle leden duidelijk", zegt Wubbolts. "De samenwerking kan verbeteren door elkaar meer mee te nemen in waar je mee bezig bent en slimme combinaties te maken. De bereidheid hiermee aan de slag te gaan is bij alle bestuurders groot. Dat stemt ons positief. We willen de rol en zichtbaarheid van het regiobestuur en de synergie tussen afdelingen verbeteren en programma's beter op elkaar afstemmen. Eilandvorming en inefficiëntie willen we natuurlijk voorkomen."

Samen bouwen

De koers is in een aantal sessies met elkaar bepaald. "Het uiteindelijke doel is meer zichtbaar te worden en de samenwerking tussen de afdelingen te bevorderen. We willen aansluiten bij de behoefte van leden en samenwerken om meer impact te maken voor de sector", aldus Wubbolts. Zoals gezegd, Noord zit midden in dit traject. Wubbolts: "We willen het zorgvuldig doen en vooral met draagvlak van alle bestuurders. Begin december geven we er een klap op en koppelen we het terug naar de afdelingen. Duiding van de rol van het regiobestuur is in andere regio's ook onderdeel van gesprek, dus de voortgang wordt nauwlettend gevolgd."

OP WEG NAAR DE EMISSIEVRIJE BOUWPLAATS ALS STANDAARD

Nederland werkt toe naar emissieloos bouwen en vervoeren. Veel bouwers elektrificeren hun materieel, maar de laadinfrastructuur op bouwlocaties blijft een uitdaging. Netcongestie en beperkte netaansluitingen vertragen dit proces. Tijdelijke voorzieningen, zoals dieselaggregaten, bieden geen oplossing vanwege de uitstoot. Net-autonome waterstof brandstofcellen systemen kunnen bijdragen aan een oplossing. Dit vraagt wel verder onderzoek naar praktijkervaring en standaardisatie.

Volgens Yannick Bos, Adviseur markt en overheid bij Bouwend Nederland, is het belangrijk emissieloos bouwen vanuit een breder perspectief te bekijken. "In Noord-Nederland kan waterstof door de bestaande infrastructuur de elektrificatie op bouwplaatsen en in de logistiek versnellen." Eerder onderzoek wijst uit dat waterstof kansrijk is voor het aandrijven van zwaar materieel. "Maar het is ook breder inzetbaar voor waterstofaggregaten die bouwplaatsen met beperkte of geen bouwaansluiting van zero emissie elektriciteit voorzien."

Concrete kennis opbouwen

Toch bemoeilijken bepaalde factoren momenteel het laden op locatie. Wetgeving, techniek en kennisuitwisseling vormen flinke uitdagingen die de betaalbare inzet van waterstof op de bouwplaats belemmeren. Hierdoor blijft de grootschalige omarming van waterstof als energiedrager op de bouwplaats nog uit. Gebrek aan ervaring bij bouwers en overheid speelt hierbij een belangrijke rol, geeft Bos aan: "We komen alleen vooruit als de hele sector in concrete projecten kennis opbouwt." Hiervoor lopen verschillende initiatieven, zoals Bouwenopwaterstof.nl. Dit platform wil randvoorwaarden voor laagdrempelige en veilige inzet van waterstof breder onder de aandacht brengen. Bouwend Nederland participeert als ondersteunende partner voor dit platform.

Juiste energiemix

In de praktijk blijkt waterstof een van de oplossingen voor voldoende schone energie op de bouwplaats, bijvoorbeeld met waterstof of batterijpakketten. Wel is het belangrijk dat dit zonder onnodige

onderzoeken of vergunningen kan. "Door onduidelijkheid en de vele varianten wordt op elke bouwplaats steeds opnieuw het wiel uitgevonden", legt Bos uit. "Gestandaardiseerde afwegingen kunnen hierbij helpen. Dan is het eenvoudiger om de energiebehoefte en mogelijkheden op een bouwplaats in te schatten en de juiste energiemix te kiezen."

Laadzekerheid borgen

Kennisontwikkeling is een speerpunt van Bouwend Nederland. Daarom is samen met een aantal partners een budgetaanvraag gedaan voor een Senior Onderzoeker Energietransitie Bouwplaats bij ENTRANCE, Centre of Expertise Energy. Deze onderzoeker kan naar verwachting binnenkort starten. "Het doel is een operationeel model te ontwikkelen voor scenario-analyses dat via een helder proces de laadzekerheid voor emissievrije bouwplaatsen kan waarborgen."

Nu voorsorteren

Volgens Bos kan de nieuwe leerstoel resultaten van eerdere onderzoeken en praktijkervaring op een objectieve manier beoordelen en kennisopbouw en -deling stimuleren. "We zien waterstof zeker als een kans, maar dan is het wel zaak goed voor te sorteren door alle beschikbare kennis en ervaring slim in te zetten. Zo komt de standaard emissieloze bouwplaats van de toekomst weer een stap dichterbij."

Contactpersoon

Yannick Bos

Adviseur markt & overheid

y.bos@bouwendnederland.nl

Contactpersoon

Edgar van Niekerk

Beleidsadviseur duurzaamheid

e.vanniekerk@bouwendnederland.nl

REGIO OOST

BIJEENKOMSTEN

bouwennederland.nl/vereniging/regio-oost

Oktober

12 Strategische HR bijeenkomst
Regio Oost

Januari 2025

16 Nieuwjaarsborrel
Afdeling Veluwestreek

23 Nieuwjaarsborrel
Infra Platform Oost

Februari

4 Operationele HR bijeenkomst Rijssen
Regio Oost

6 Operationele HR bijeenkomst Duiven
Regio Oost

6 Bedrijfsbezoek en presentatie Bedrijfsovername
JBN Regio Oost

11 Operationele HR bijeenkomst Zwolle
Regio Oost

TROTS OP TOF!

Trots: dat is het eerste wat in mij opkomt nadat we op 1 november Techniekopleidingen Flevoland hebben geopend. Het was een jaar van zwoegen waarbij ook onze eigen leerlingen de mouwen hebben opgestroopt en hebben meegeholpen aan de realisatie. Het opleidingscentrum met IW (installatiewerk), de Schildersvakopleiding Lelystad (schildersvak) en 'TOF' als de opleider in de bouw is nu officieel beklonken.

Het pand vormt de basis voor bouw gerelateerde beroepsopleidingen. Zo kent het niet alleen een ontdekwerkplaats maar kunnen leerlingen ook terecht in een innovatieplaats. Kortom: het pand bruiert van de activiteiten! Bij TOF volgen leerlingen een BBL-opleiding. Hierbij doen ze vier dagen per week praktijkervaring bij een leerbedrijf op en krijgen ze de resterende dag theoretische les in onze werkplaatsen. Bouw-, installatie- en schilderwerk zijn leuk én broodnodig. We tellen nu al zo'n 80 studenten maar willen over een paar jaar tot 200 zijn doorgegroeid.

Bij Techniekopleidingen Flevoland brengen we vernieuwde technieken in. Immers: we prefabriceren steeds meer en dat brengt een andere werkwijze met zich mee. Zodoende moeten we ook onze leerlingen daarin scholen. Zo leren ze allerlei verschillende tools en technieken zodat ze goed voorbereid de (bouw)toekomst ingaan. Denk bijvoorbeeld aan de opmars van sedum daken of het gebruik van pirouettestenen die CO₂ opnemen. Of wat te denken van schilderen met CO₂-opnemende verf? Uiteraard verliezen we andere zaken zoals PUR-cursussen en het inregelen van warmtepompen niet uit het oog. Als directeur en beheerder van het pand nodig ik iedereen in de regio en onze branche van harte uit een keer te komen kijken.

Freddie Buitenhuis

Schipper Bosch en Karbouw pionieren in Wolfheze met slim energiesysteem

DUURZAAM WONEN MET WATERSTOF

De Open Hofkerk is een beeldbepalend gebouw in Wolfheze. Ontwikkelaar Schipper Bosch en bouwbedrijf Karbouw gebruikten deze bijzondere locatie voor een experimenteel project. Naast vier woningen in de kerk zijn vier grondgebonden, duurzame houtbouwoningen neergezet. En omdat het toch al een bijzonder project is, gebruikt het slimme energiesysteem waterstof als energiedrager. Pieter Pfeiffer, projectleider bij Schipper Bosch en Patrice Soffers, commercieel directeur bij Karbouw, vertellen enthousiast over deze proeftuin met technologie die nog volop in ontwikkeling is.

Bouwbedrijf Karbouw is onderdeel van Schipper Bosch, een familiebedrijf dat gebieden en gebouwen ontwikkelt tot bijzondere locaties. Bijvoorbeeld De Nieuwe Stad in Amersfoort (voormalige Prodentfabriek) en Industriepark Kleefse Waard (IPKW) in Arnhem (voormalig Akzo-terrein). "Schipper Bosch doet niet alleen ontwikkeling en exploitatie, maar bouwt ook innovatieve ecosystemen", zegt Pfeiffer. "Duurzaamheid speelt een sleutelrol. Zo werken op IPKW diverse cleantech-bedrijven, die waterstoftechnologie en -oplossingen ontwikkelen. Het is de kraamkamer voor energieopwekking en -opslag met waterstof."

Durven experimenteren

Op de bouwplaats zijn de prefab onderdelen gemonteerd, wat stiller en schoner werkt. Soffers: "Het project in Wolfheze was al een experiment door bijna volledig in CLT te bouwen, in combinatie met vooraf gemonteerde gevelisolatie en steenstrips. Dit was een mooie kans ook te experimenteren met waterstof." Het idee is een energiesysteem dat de elektriciteit van eigen zonnepanelen optimaal gebruikt. "In de praktijk is er vooral energie nodig als de zon niet schijnt, bijvoorbeeld 's avonds of in de winter", legt Pfeiffer uit. "Voor deze momenten willen we duurzame energie opslaan. Korte opslag kan dan met batterijen, maar als je energie langere tijd wilt opslaan, komt waterstof in beeld."

Een eigen warmtenet

Volgens Pfeiffer is het een technische uitdaging om van zonne-energie efficiënt groene waterstof te maken en later weer elektriciteit. Bovendien is er tijdens het elektrolyseproces redelijk veel warmteverlies. "We hebben eerst gekeken of er al oplossingen op de markt waren en kwamen uit bij de Powerbox van het Belgische Solenco. Dit apparaat zet zonne-energie via elektrolyse om in waterstof, en deze daarna weer in elektrische energie. Deze oplossing hebben we gezamenlijk ingepast in ons energiesysteem. De restwarmte wordt toegevoegd aan het buffervat van het warmtenet en gebruikt voor verwarming en warm tapwater. Het warmtenet wordt verder gevoed door een warmtepomp met WKO (warmte-koude opslag) van gesloten bodemlussen."

Slimme software

De onderdelen van het energiesysteem moeten optimaal samenwerken. Dit varieert van de zonnepanelen, de waterstofopslag en batterijen tot de warmtepomp, warmwaterbuffer en laadpalen. Pfeiffer: "Het is een samenspel dat goede aansturing en afstemming vraagt. Met slimme software zorgen we dat het systeem het maximale rendement oplevert. Bijvoorbeeld door bij veel zon automatisch te bepalen of energie tijdelijk naar een batterij moet of voor langere tijd in waterstof omgezet moet worden."

Lokale energie

Voor de ontwikkeling van de software en het algoritme dat het systeem aanstuurt, werken de twee bedrijven nauw samen met de Hogeschool Arnhem Nijmegen. De apparaten zijn inmiddels geïntegreerd met software; de volgende fase is de ontwikkeling van het algoritme voor de aansturing. Pfeiffer: "We willen duurzaam opgewekte energie lokaal gebruiken. Als we dat slim doen voor elektriciteit en verwarming is er minimaal stroom van het net nodig. Daar is al op geanticipeerd omdat we één aansluiting hebben voor acht woningen. Met Artificial Intelligence en machine learning gebruiken we de energie zo effectief mogelijk, waardoor we de huidige overbelasting van het energienet van onderaf verminderen. Deze aanpak kan de druk op het net verminderen en biedt ook kansen voor woningbouw in gebieden met beperkte netaansluitingen."

Regelgeving ontwikkelen

Zoals bij elk innovatieproject kwamen er ook uitdagingen naar voren. Pfeiffer zegt hierover: "Waterstof maken en opslaan is nog kostbaar, zeker in vergelijking met batterijen. Bovendien zijn er juridische obstakels. Waterstof wordt nauwelijks nog in bebouwde omgevingen gebruikt, waardoor regelgeving beperkt is of ontbreekt. De regels komen in de praktijk tot stand. Voor de gemeente en de brandweer is het nieuw. Ze zijn in ieder geval heel geïnteresseerd en we hebben steeds samen gekeken naar de mogelijkheden in Wolfheze."

Een leerproject

Pfeiffer benadrukt tot slot dat de Open Hofkerk echt een leerproject is. "We investeren in ontwikkelingen waarvan de uitkomst niet vooraf vaststaat. Tegelijkertijd leren we heel veel op weg naar een duurzaam, betaalbaar energiesysteem, wat nuttig is in andere projecten. We zijn ervan overtuigd dat deze aanpak een enorme potentie heeft. Het is dan ook mooi om te merken dat dit opgemerkt wordt. Veel ontwikkelaars en gemeenten zijn al komen kijken in Wolfheze."

Contactpersoon

Jorrit van Ommen

Verenigingsmanager afdeling Regio Twente

j.vanommen@bouwennederland.nl

IN GESPREK MET... RUUD KLEIN GUNNEWIEK

De inschrijving bij de Kamer van Koophandel stamt uit 1910 toen aannemer B. Hofman startte met een bedrijf waar onder meer houten karren met houten wielen werden gemaakt. Destijds was het houtbewerkingsvak zeer divers en werden ook andere soorten timmerwerkzaamheden uitgevoerd. Rond 1950 werd het bedrijf overgenomen door Frans Klein Gunnewiek. "Zijn zoon Willie kwam in de tachtiger jaren in het bedrijf en nu trek ik de kar", zegt Ruud Klein Gunnewiek, vierde generatie van het in Beltrum gevestigde bedrijf. "Volgend jaar tikken we als familiebedrijf de 115 jaar aan."

“BINNEN EEN KLEIN BEDRIJF IS IEDEREEN AFHANKELIJKER VAN ELKAAR”

Voor deze rubriek legde we de 33-jarige werkvoorbereider de volgende vraag voor: "Hoe zorg je ervoor dat binnen een klein bouwbedrijf de ervaring van de oudere generatie optimaal gecombineerd wordt met de frisse ideeën en technologische kennis van jongere medewerkers?"

"Binnen een klein bouwbedrijf kent men elkaar door en door", begint Ruud. "De ervaring leert dat de drempel lager ligt om voor elkaar open te staan en daardoor ruimte voor frisse ideeën ontstaat. Directie en bouw personeel staan in nauw contact en zijn binnen een klein(er) bedrijf ook afhankelijker van elkaar. Jong(er) personeel met goede ideeën heeft een directe lijn naar de directie en krijgt zo sneller middelen en/of ruimte voor het uitvoeren van ideeën."

Binnen een klein bedrijf, zo stelt Ruud, bestaat de valkuil dat men 'het altijd zo gedaan heeft' en daardoor moeilijk van koers te wijzigen is of minder snel openstaat voor nieuwe dingen. "Bij ons komt dit ook wel eens voor, met name bij de meer ervaren medewerkers. Naar mijn idee is dit op een groter bedrijf minder van toepassing omdat daar meer verloop is – zowel binnen teams als het bedrijf zelf. Hierdoor ontstaat een soort natuurlijke openstelling: men moet immers continu wennen aan de nieuwe mensen die komen en gaan."

Het is dus zaak om goed te (blijven) luisteren naar elkaar, zowel het personeel onderling als de directie naar hun medewerkers. "Daarbij is het belangrijk dat de directie ideeën kans van slagen geeft en niet meteen afwijst of negeert. Niet geschoten is altijd mis, toch? Ik ben van mening dat de jongere generatie voor goede ideeën de ruimte moet krijgen. Hierbij is het zaak om naar senioren medewerkers te luisteren en hun expertise en ervaringen mee te nemen. Het is belangrijk daarna scholing en bewijsvoering rondom een nieuw idee aan de oudere medewerkers mee te geven. Zeker voor hen gaat het credo 'onbekend maakt onbemind' vaak op."

Hoor en wederhoor én inlevingsvermogen, zo luidt Ruuds devies. "Wanneer blijkt dat nieuwe ideeën beproefd zijn én de wat meer ervaren medewerkers hier ook voor openstaan, dán volgt een versterking en samenwerking vanzelf. Dat is een gevolg van een goed doel op zich."

REGIO RANDSTAD NOORD

BIJEENKOMSTEN

bouwennederland.nl/vereniging/regio-randstad-noord

December

- 03 Regiobestuursvergadering
- 03 Samen Slimmer renovatie en vervanging bruggen

Januari

- 09 Nieuwjaarsreceptie afdeling Noord-Holland Noord
- 11 Nieuwjaarsbijeenkomst afdeling Het Gooi
- 15 Nieuwjaarsreceptie met partners afdeling NW Utrecht
- 16 Nieuwjaarsreceptie afdeling Veenendaal
- 17 Nieuwjaarsborrel en jaarvergadering afdeling Amsterdam
- 24 Nieuwjaarsreceptie JBN Duinstreek
- 24 Bedrijfsbezoek en ledenvergadering JBN West-Friesland

Februari

- 04 Excursie afdeling Het Gooi
- 06 Ledenvergadering afdeling Veenendaal
- 11 Regiobestuursvergadering
- 20 Ledenvergadering afdeling NW Utrecht
- 25 Kennissessie/contactbijeenkomst NHH en JBN

Maart

- 07 Bouwvrouwendag
- 11 Themabijeenkomst afdeling Amsterdam
- 13 Ledenvergadering afdeling Midden-Holland
- 18 Ledenvergadering Infraplatform
- 26 Bewust Veilig Dag
- 27 Regiodag Utrecht/Het Gooi

WAT LEVER JIJ?

Al heel wat jaren ben ik betrokken bij onze vereniging. En dit alles met veel plezier. Dat geldt ook voor de rol van voorzitter die ik nu in mag vullen in het bestuur van afdeling Noord Holland Noord.

Mijn voorgangers hebben in de afgelopen jaren al waardevolle bijdragen geleverd – natuurlijk samen met het bestuur, het secretariaat en de leden. Hierdoor staat de organisatie en hebben we goede contacten met stakeholders in de regio. Het is echt belangrijk dat wij in beweging blijven. Het zojuist gepresenteerde jaarplan voor de regio geeft hiervoor de richting en wij gaan samen met onze leden hier de komende periode invulling aan geven. Ieder in zijn/haar eigen tempo, uiteraard. Dat draagt bij aan een gevarieerd dienstenaanbod. Wel zo prettig voor iedereen.

Als vereniging zorgen we voor inspiratie en informatie, maar ook voor een duwtje in de rug, een porretje op z'n tijd of gewoon voor de sociale contacten. Wat je ermee doet, bepaal je als ondernemer helemaal zelf. Niets moet, heel veel kan (én mag).

In ieder geval proberen wij je in alles te ondersteunen bij het uitvoeren van je vak. Zo krijg je de kans om gebruik te maken van kwalitatief goede en breed gedragen diensten. Dat geeft vertrouwen. Als bouwer durf ik te zeggen: het lukt ons om met antwoorden te komen op de vragen van vandaag en morgen. Dat is nodig, want er wordt op ons gerekend.

Cornel Borst

Algemeen directeur
AC Borst Bouw BV

FAMILIEBEDRIJVEN RIJNIERSE EN ZN. EN JP LEGUIJT: TWEE KEER MEER DAN 200 JAAR AMBACHT IN NOORD-HOLLAND

Respectievelijk 231 en 225 jaar oud zijn de familiebedrijven van Charles Eldering uit Overveen en Jan Piet Leguijt uit Krommenie. Hoewel hun werkgebieden dichtbij elkaar liggen, duurde het tot de zevende generatie eigenaars voordat de bedrijven elkaar tegenkwamen. "Toen we onze aannemerspapieren gingen halen, zaten we bij elkaar in de klas. Sindsdien zijn we collega's, sparringpartners én vrienden. We zien elkaar ook bij de wedstrijden van Ajax." Een portret van twee eeuwenoude familiebedrijven uit Noord-Holland.

Professionele houtwerkplaats

Met 231 jaar is het bouw- en schildersbedrijf van Charles Eldering het oudste van de twee aannemers. In januari 1793 nam een zekere Simon Reinierse (toen nog geschreven met een korte ei) het woonhuis met winkel over van timmermansbaas Willebrordus van Horstok in Tetterode, het vroegere Overveen. Hij verzocht de Edele Groot Ambachtsheren of hij zich ook mocht vestigen als timmermansbaas. Toen daarop een positief antwoord kwam, was de basis gelegd van wat heden ten dage Bouw- en Schildersbedrijf Rijnierse B.V. is. "Wij hebben zowel klanten in de particuliere als de zakelijke sector", vertelt Charles. "We zijn voornamelijk werkzaam in regio Haarlem waar we bouwen, maar ook renoveren en onderhoud uitvoeren. Wat ons

bijzonder maakt, is dat we over een professionele houtwerkplaats beschikken met een vaste ploeg timmerlieden en dat we ook schilders in dienst hebben. Dat maakt ons flexibel. Als er bijvoorbeeld nieuwe kozijnen moeten komen, maken wij die zelf, installeren ze ook én schilderen ze af."

Goede communicatie

In Krommenie vierde het bedrijf van Jan Piet Leguijt dit jaar het 225-jarig bestaan. Het bedrijf werd gevestigd in 1799 en is sindsdien een gevestigde naam in de Zaanstreek. Het kantoor en de werkplaats staan nog steeds op de plek waar het ooit allemaal begon. Van daaruit bedient Jan Piet voornamelijk de particuliere markt. Met tien mensen op de werkvloer en drie op kantoor, doet Leguijt veel verbouwingen, aanbouwen en verduurzaming. "Onze specialisatie vraagt om een vakman die niet alleen over de specifieke vaardigheden beschikt, maar ook goed kan communiceren. De particuliere markt kan kritisch en mondig zijn en soms ben je vijf offertes verder voordat je een klus kunt aannemen. Daar moet je op een goede manier mee omgaan. Betrouwbaarheid en deskundigheid zijn bij ons de belangrijkste waarden."

Hofleverancier

Beide familiebedrijven zijn dus ongeveer even oud én even groot. Hebben ze nog meer zaken gemeen? Ja, knikken de twee aannemers. "We mogen ook beiden het predicaat hofleverancier voeren. Rijnierse ontving de koninklijke beschikking in 1993, bij JP Leguijt werd in september 2024 gevierd dat het bedrijf hofleverancier werd." Maar daar stoppen de gelijkenissen niet. Ook qua personeelsbeleid en ambities zitten beide heren op dezelfde lijn. "Wij hebben goede vakmensen in dienst, waar we goed mee omgaan. Onze medewerkers blijven lang bij ons werken, een jubileum van 40 jaar is geen uitzondering. Ik heb niet de ambitie om veel te groeien. Als ik een goede vakman tegenkom die bij het team past, wil ik die aannemen, maar kwaliteit staat bij ons bovenaan", aldus Charles. Dat onderschrijft Jan Piet. "Het is mooi als we kunnen groeien als bedrijf, maar dat moet organisch gaan. Ik vind het belangrijker dat er een prettige werksfeer is en dat alles goed geregeld is op het gebied van veiligheid, zowel in het werk als mentaal zodat we kwaliteit kunnen blijven leveren."

Volgende generatie

Dan blijft nog de vraag over hoe het zit met de volgende generatie Rijnierse en Leguijt. Gaan beide bedrijven een 250-jarig jubileum

vieren? Hoewel de zonen van Jan Piet Leguijt nog jong zijn, zit dat wel goed. "De twee oudsten van 19 en 17 jaar zijn momenteel bij verschillende collega-bedrijven in opleiding. De jongste van 14 staat bij ons op de loonlijst. Alle drie doen ze in het weekend klusjes in het bedrijf en maken ze schoon." De twee oudste jongens zijn geïnteresseerd om het bedrijf over te nemen. "Pensioen zit er voor mij voorlopig dus nog niet in. Ik blijf nog even werken om hen in het zadel te helpen", aldus Jan Piet. Ook Charles heeft twee kinderen die het bedrijf kunnen overnemen. "Aan mijn dochter hoef ik het niet te vragen: zij doet de hotelschool en zit momenteel op Curaçao. Die komt voorlopig niet terug", lacht hij. "Maar mijn zoon volgt de mbo-opleiding Bouw en is wel geïnteresseerd. Hij heeft echter wel aangegeven eerst ervaring te willen opdoen bij andere aannemers voordat hij bij mij komt." Met de kans dat de volgende generatie bij Rijnierse en Leguijt dus collega's, sparringpartners en wellicht ook vrienden worden, zit het dus wel goed.

Contactpersoon

Joost Swaan
Regiomanager Randstad Noord
j.swaan@bouwendnederland.nl

SAMENWERKEN AAN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE INFRASECTOR

Sinds 1951 is Gebr. Van der Veekens een familiebedrijf dat zich specialiseert in grond-, weg- en waterbouw in de provincie Noord-Holland. Het mkb-bedrijf is een voorstander van het voorstellen van duurzaamheid, in zowel haar relaties als acties. "Infra blijft tenslotte decennia liggen of staan. We moeten zorgvuldig omgaan met materiaal, mensen en middelen." Dit uitgangspunt speelt een grote rol in gesprekken of vraagstukken met opdrachtgevers. Zo ook toen een aantal jaar geleden de provincie te kennen gaf in de toekomst aannemers op een andere manier aan een opgave te willen binden. "Er is nu een zienswijze om te bepalen welke aannemer het beste past bij een gebiedsvraagstuk." Aan het woord Vinus van der Veekens, directeur van het gelijknamige bedrijf.

Gedagsverandering

"Wij zijn al heel vroeg begonnen met het duurzaam ontwikkelen, uitvoeren en beheren van onze projecten", aldus Vinus. "We zetten steeds kleine stapjes vooruit en soms ook wel eens onbewust of bedoeld een stap achteruit. Niet elke verandering is een verbetering maar dat bespreken we dan met elkaar. Verduurzamen is een lange termijntraject. Het levert niet altijd morgen resultaat op."

De directeur is van mening dat de gehele keten hierin zijn verantwoordelijkheid kan nemen. "Niet alleen de overheid, de opdrachtgever of de uitvoerende partij; de verandering is merkbaar voor het hele systeem. Dat vraagt om ander gedrag vanuit alle partijen. De overheid die andere regels instelt, de klant die accepteert dat het resultaat op een andere manier tot stand komt en het bedrijf dat op een andere manier te werk gaat."

Vinus ziet deze gedragsverandering op de werkvloer van zijn bedrijf. "Voor elk niveau is de impact van verduurzaming anders. Voor de planner heeft het een andere betekenis dan voor de uitvoerder. De

uitdaging is om alle niveaus weer met elkaar te integreren zodat het geheel werkt." En dat lukt, met stapjes, bij het infrabedrijf uit Zaandam. "De meerderheid van onze medewerkers heeft dezelfde overtuiging en is georiënteerd op de wereld. Dankzij deze intrinsieke motivatie wordt vooruitgang in verduurzaming mogelijk."

Leiderschap van de provincie

Een ander onderwerp waarmee vooruitgang is geboekt, is de manier waarop de provincie Noord-Holland naar de markt kijkt bij de aanbesteding van projecten. In dit proces speelde Gebr. Van der Veekens een rol, al schrijft de directeur het behaalde resultaat toe aan het leiderschap van de provincie. "Sinds de infra 5-daagse op Terschelling een aantal jaar geleden, vinden de gesprekken op een andere manier plaats. Tijdens deze bijeenkomst is duidelijk door alle betrokkenen stelling genomen om het bestaande gedrag en denkwijze niet meer te accepteren. Het realistische besef dat dit een grote stap is en het begrip dat het niet snel of in één keer goed zal gaan is ook aanwezig. Dit jaar is duidelijk dat de provincie aan de slag gaat om de juiste match te maken bij de verschillende projecten. We zien overigens ook andere opdrachtgevers zoals waterschappen en gemeenten die op deze manier naar aanbesteding zijn gaan kijken. Dat is een mooie stap."

Vinus besluit: "Als je echt wilt veranderen, moet je ook anders durven uit te vragen. Doe je dat niet, dan krijg je wat je gisteren ook kreeg."

Contactpersoon

Lydia de Wit

Verenigingsmanager

l.dewit@bouwendnederland.nl

REGIO RANDSTAD ZUID

BIJEENKOMSTEN

bouwendnederland.nl/vereniging/regio-randstad-zuid

Januari

- 20 Bestuursvergadering Regiobestuur JBN
- 23 Nieuwjaarsborrel Drechtwaard
- 28 Nieuwjaarsborrel Duin- en Rijnstreek
- 30 Bijeenkomst Safety Culture Ladder
- 30 Bijeenkomst Verlofvormen in de Bouw & Infra

Februari

- 04 Bestuursvergadering Duin- & Rijnstreek
- 06 Bijeenkomst Brandveiligheid JBN
- 06 Bestuursvergadering Drechtwaard
- 10 Bestuursvergadering Regiobestuur
- 13 Ledenbijeenkomst Veiligheid en Industriebouw
- 14 Build Your Future
- 18 Bijeenkomst Artificiële Intelligentie
- 20 Bestuursvergadering Bouwend Rijnmond

Maart

- 04 Bijeenkomst Online Marketing
- 07 Bouwvrouwen
- 11 Bijeenkomst Scenario Planning (Ontbijtsessie)
- 13 Projectbezoek Infraplatform
- 13 Bijeenkomst CAO Training
- 18 Bijeenkomst Opleiding & Ontwikkeling
- 18 Bestuursvergadering Duin- & Rijnstreek
- 20 Bestuursvergadering Drechtwaard
- 24 Bestuursvergadering Regiobestuur
- 25 Bestuursvergadering Regiobestuur JBN
- 25 Praktisch Personeelsbeleid 1 van 4, verbeter je P&O
- 26 Bewust Veiligdag

NEW YEAR'S RESOLUTIONS

In lijn met onze familietraditie ben ik toegetreden tot het bestuur van Bouwend Nederland, afdeling Midden Zuid-Holland. Mijn grootvader Robbert, vader Rob en oom Paul hebben in het verleden ook bestuursfuncties vervuld. Zo was mijn vader jarenlang voorzitter van het regiobestuur NVOB Haaglanden en was het mijn opa die meer dan twee decennia een bestuurlijke rol in het NVOB op zich nam. Binnen het afdelingsbestuur zal ik kleine en middelgrote bouwbedrijven vertegenwoordigen die voornamelijk voor particuliere opdrachtgevers werken.

We werken bij Hoogendoorn Bouw met een vaste schil van zo'n 35 à 40 man. Wanneer je ons vergelijkt met de BAM's van deze wereld zijn we een kleine speler, maar wel met een grote lokale betrokkenheid. Ik vind het belangrijk dat in een afdelingsbestuur alle facetten van de bouw samenkomen. En om die reden vind ik het fijn om kleine(re) bedrijven te vertegenwoordigen en vanuit die hoedanigheid onze blik op zaken te geven.

In november vierde ik mijn 34e verjaardag. Veel leeftijdsgenoten zijn lid van Jong Bouwend Nederland, maar door een samenloop van omstandigheden heb ik een sprongtje gemaakt. Niet dat ik niet meer betrokken ben bij Jong BNL – ik bezoek de bijeenkomsten geregeld – maar het is fijn om juist ook het geluid van een jongere generatie in de bouw binnen het afdelingsbestuur te laten horen.

Deze BNL-editie valt in de decembermaand op de mat. Vooruitkijkend naar 2025 zijn de goede voornemens ons min of meer door de overheid opgelegd. Net als veel lidbedrijven werken wij veel met zzp'ers. Door de nieuwe wetgeving zijn wij genooddaakt onze bedrijfsvoering te herzien en mensen in loondienst te nemen. Daarbovenop krijgen we ook op termijn met de Wkb te maken en moeten we intern een en ander aanpassen. Genoeg uitdagingen, dus. Ondanks dat wens ik jullie allemaal alvast fijne feestdagen... op naar een mooi nieuw jaar!

Bas Hoogendoorn

Directeur Hoogendoorn Bouw BV

ROESTEND ZWEMBAD IN HOOG TEMPO VERNIEUWD

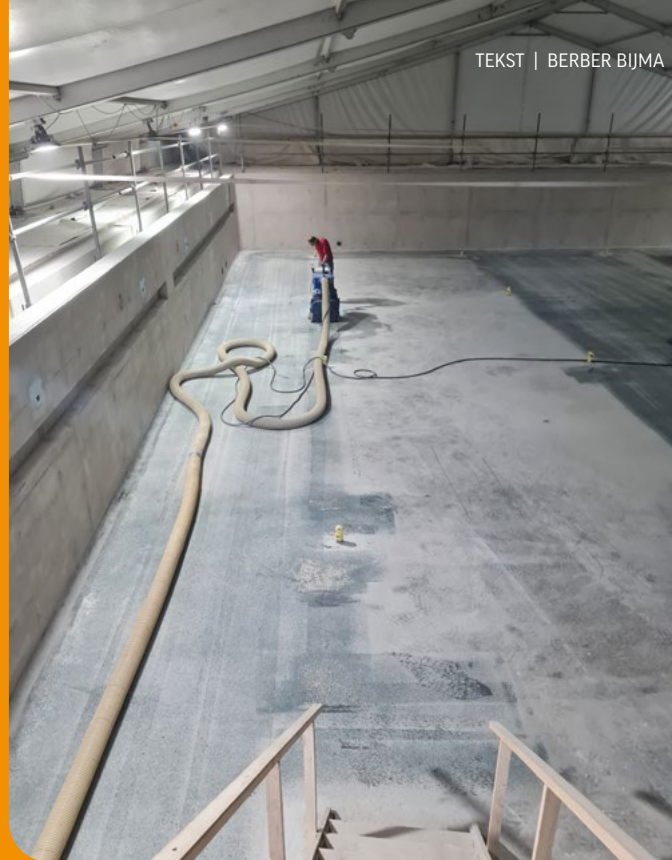
Een zwembad van slechts acht jaar oud in Alblasterdam kreeg problemen door corrosie. Beton- en waterbouwbedrijf De Vries Werkendam verving het bad onder flinke tijdsdruk, terwijl honderden kinderen stonden te trappelen om weer naar zwemles te kunnen.

Goedkoop bleek duurkoop. Het zwembad dat de gemeente Alblasterdam in 2014 had laten bouwen, bleek acht jaar later niet meer veilig te zijn. Het bad was van ferritisch staal, dat acht jaar later flinke corrosieproblemen had. De gemeente sloot zwembad Blokweer in 2022 en zette een uitvraag in de markt voor renovatie.

“De gemeenteraad had besloten dat de staalconstructie vervangen moest worden door beton”, vertelt Jan Luijten, directeur van De Vries Werkendam. Zijn bedrijf is onder meer gespecialiseerd in tunnelbakken en waterbouw. “Tot onze verrassing waren we de enige die inschreef op die opdracht. Voor de gemeente was het natuurlijk een forse financiële tegenvaller dat het zwembad al zo snel vernieuwd moest worden, maar de gemeenteraad stemde wel in met ons renovatieplan.”

Onder een tent

Het zwembad is onderdeel van een sportcentrum dat, op het zwembad na, steeds in gebruik bleef. Luijten: “We hebben het zwembad uiteraard leeggehaald en er vervolgens een tent overheen geplaatst.

TEKST | BERBER BIJMA

Daaronder heeft al het werk plaatsgevonden. We hebben niet eerder een zwembad vervangen. Qua techniek verschilt het in feite niet veel van een tunnelbak, behalve dat we hier eerst de bestaande constructie moesten wegnemen en daarin een nieuwe moesten aanbrengen. Onze mensen, die normaal altijd buiten werken, vonden het leuk om een keer iets heel anders te doen.”

Een uitdaging zat verder in de korte voorbereidings- en bouwtijd. “We hebben in een bouwteam gewerkt met Iv consult en vervolgens een hele strakke planning aangehouden. We hebben alles weggehaald tot op de paalfundering. Daarop hebben we een nieuwe betonfundering aangebracht, in een soort sandwichconstructie met aangepast zand ertussen.”

Het gebruikte chloridebestendig beton is het meest duurzame materiaal voor een zwembad, vertelt Luijten. “Sowieso heb je de eerste 20-25 jaar geen onderhoud aan het zwembad en daarna in eerste instantie alleen aan het tegelwerk.”

Energiebesparing

De Vries Werkendam koos in samenspraak met de gemeente voor een zo duurzaam mogelijk geheel, onder meer met een afdekzeil voor de avond en nacht. “Dat bespaart flink in de stookkosten.” Ook het installatiewerk werd vervangen en verduurzaamd.

De strakke planning werd gehaald: de daadwerkelijke vernieuwing vond plaats binnen een halfjaar, waarbij de gehele laatste maand nodig was om het bad weer te laten vollopen en op temperatuur te brengen. Eindelijk kon de jeugd van Alblasterdam weer in de eigen omgeving op zwemles. De opening van het bad was feestelijk en geheel in stijl: met een flinke hoeveelheid badeendjes.

Contactpersoon

Hessel Heins-Wunderle

Regiomanager

h.heins@bouwendnederland.nl

Léon Stam (links) en Bart Teeuw

DIJKXHOORN BOUWGROEP NEEMT BOUWBEDRIJF STAM BOUW BV OVER

“We hebben veel terugkerende opdrachtgevers en onze klantenkring in het westen van het land breidt zich uit”, vertelt Bart Teeuw, directeur-eigenaar van Dijkxhoorn bouwgroep uit Den Haag. “De overname van Stam Bouw BV uit Nieuwerkerk aan den IJssel biedt ons de kans om aan de toenemende vraag te voldoen. We zijn dan ook blij dat we dit mooie bedrijf sinds april dit jaar aan onze groep hebben toegevoegd en zien een veelbelovende toekomst voor beide bedrijven.”

Toen Léon Stam en zijn vrouw Hennie een overnamekandidaat zochten voor het bedrijf dat in 2003 werd opgericht, klopten ze aan bij Richard Olde Hartman, van het gelijknamige adviesbureau dat landelijk actief is op het gebied van overname van bouw- installatie-, GWW/ infrabedrijven en specialistische bedrijven in de bouwsector. “Ik zocht een geschikte overnamekandidaat om de continuïteit en groei van mijn bedrijf te waarborgen”, aldus Léon. “Daarvoor wilden we graag bij een groter bedrijf aansluiten.”

Olde Hartman bracht Dijkxhoorn Bouwgroep aan tafel. “Wij hebben een uitgebreid netwerk, maar lang niet alle bedrijven passen bij elkaar. De eerste stap die we altijd zetten, is zoeken naar een goede match. Ik kende Dijkxhoorn Bouwgroep vanuit een eerder traject dat wij met hen hadden doorlopen. Volgens mij zou er een klik ontstaan tussen de twee bedrijven.” Dat bleek het geval. “De gesprekken met Bart Teeuw en Pieter van Weeren van Dijkxhoorn bouwgroep waren niet alleen zeer prettig maar ook constructief”, vertelt Léon. “De directie van

Dijkxhoorn heeft een duidelijke visie voor het bedrijf en zocht een geschikte uitvalsbasis in de regio Rotterdam. Dat bleek onze locatie te zijn, aan de rand van het industrieterrein Hooge Veenen in Nieuwerkerk aan den IJssel.”

Een goede combinatie

Met een personeelsbestand van 10 werknemers richt Stam Bouw B.V. zich op de kleinere nieuwbouw- en verbouwprojecten. Het team levert vakkundig onderhoud en renoveert en restaureert woningen en bedrijfsgebouwen. Daarnaast realiseert het aannemersbedrijf nieuwbouwprojecten zoals vrijstaande villa's of de afbouw van luxe appartementen. Dijkxhoorn Bouwgroep is met 80 werknemers een middelgroot aannemingsbedrijf en interieurbouwer. Het familiebedrijf dat al meer dan 65 jaar bestaat, richt zich op het sociaal en innovatief verduurzamen van bestaande bouw. De klanten variëren van de zorgsector tot de overheid en de zakelijke markt. “Onze bouwactiviteiten zijn anders want Dijkxhoorn richt zich met name op de grotere maatwerkprojecten. Maar juist daarom zijn we een goede combinatie”, concludeert Léon na het afronden van het succesvolle overnametraject.

Contactpersoon

Laurine van Baal Verenigingsmanager afdeling

Midden Zuid-Holland

l.vanbaal@bouwendnederland.nl

IN GESPREK MET... PATRICK IMMERZEEL

Vink Bouw uit Nieuwkoop ontwikkelt en bouwt in de woning- en utiliteitsbouw. Samen met het managementteam geven Bernlef de Vries en Patrick Immerzeel sturing aan het atypische bouwbedrijf. "Hierbij richt ik mij op de realisatie, de bedrijfsvoering en onze partners", vertelt Patrick. "Bernlef richt zich op acquisitie, ontwikkeling en de financiële kant."

Met 130 zogenaamde 'Vink Bouwers' werkt het bedrijf aan projecten met een duidelijke focus op CO₂ neutraal bouwen. Dit gaat gepaard met nieuwe, (veelal) circulaire en biobased bouwsystemen, bouwmaterialen en nieuwe samenwerkingsvormen. Het antwoord op hoe Vink Bouw ondanks de vele regels, knelpunten in het bouwproces en tal van omgevingsfactoren toch impact maken in de sector, ligt niet voor hand. "Het is complexe materie. Door overregulering verliezen we kostbare tijd. Er zal meer speelruimte voor bedrijven moeten komen en de wendbaarheid van bedrijven wordt steeds belangrijker."

Patrick draagt een voorbeeld aan. "Onze sector heeft een aanzienlijke impact op bepaalde thema's. Denk aan het gebruik van eindige grondstoffen. Dan denk ik: waarom komt Den Haag niet met concrete stappen voor het gebruik van meer circulaire biobased bouwmaterialen die ook in lijn liggen met het CO₂ neutraal bouwen? De politiek loopt altijd achter de noodzaak aan. Noodzakelijke beslissingen worden niet genomen. We moeten niet op hen wachten maar zelf in actie komen."

En dat is wat Patrick en Bernlef dan ook doen: zo heeft Vink Bouw CO₂ neutraal bouwen in 2030 hoog in het vaandel staan. "Veel eerder dan de overheid van de bouwsector verlangt. Deze stip aan de horizon is een leidraad voor de keuzes die we maken voor de korte en lange termijn. Welke projecten passen dan bij ons, en welke ontwikkel-, ontwerp- en bouwpartners nemen we daarbij in de arm? Sinds kort zijn we als eerste bouwbedrijf van Nederland B Corp geworden. Deze certificering die aan bedrijven wordt gegeven met een positieve impact op mens en milieu gaat ons helpen in de aantoonbaarheid van concrete stappen die wij al jaren maken. Op deze manier lopen wij voorop zodat de toekomstige regelgeving makkelijk in te vullen is."

"Om als bedrijf wendbaar te kunnen zijn én te blijven, moeten we anticiperen op het doorschuiven van projecten door bijvoorbeeld procedures en bezwaarmakers", besluit Patrick. "Wij doen dit door ons te richten op 140% van de gewenste omzet die passend is voor ons bedrijf. Dit valt nog niet mee want ondanks deze aanpak zien wij dat de omzet in de afgelopen twaalf maanden onder druk is komen te staan door opschuivende projecten. We krijgen, net als alle partijen in de sector, te maken met schaarste van productiecapaciteit. Dit geldt voor de capaciteit van bouwbedrijven maar is ook op de capaciteit van vakmensen van toepassing. Daarom investeren wij altijd in het opleiden van jonge mensen. Het is ontzettend leuk om deze groep voor techniek te enthousiasmeren. Gelukkig ervaren we ook dat steeds meer ouders inzien dat techniek geen 'vies' woord is maar een belofte voor een mooie toekomst van hun kinderen. Helemaal als die kinderen ook nog mogen gaan meewerken aan een betere, mooiere en leukere wereld!"

REGIO ZUID

BIJEENKOMSTEN

bouwennederland.nl/vereniging/regio-zuid

Januari

- 15 Regio Zuid Infratech - Borrel en Diner (Ahoy, Rotterdam)
- 16 Zeeland Nieuwjaarsreceptie Bouwend Zeeland
- 22 Brabant Mid-West Aan de slag met circulair en biobased bouwen i.s.m. Cirkelstad Baronie, Breda Circulair en de Energiecampus Breda
- 23 Brabant B7 bijeenkomst (Provinciehuis Noord-Brabant)
- 28 Brabant INDUSA Samenwerkingsbijeenkomst (Den Bosch)
- 28 Brabant Mid-West en Zeeland Contactgroep Digitalisering

Februari

- 06 Brabant Mid-West en Zeeland MKB Inspiratie event; Automatiseren, Robotiseren en AI in de (Prefab) Bouw en Infra i.s.m. Breda Robotics
- 12 Limburg Bouwcafe AI/ Digitalisering
- ? Limburg ZES Venlo bijeenkomst
- 17 Oost Brabant/ Limburg Contactgroep Digitalisering - Spark
- 18 Oost Brabant BouwBite Veiligheid - lessons learned dodelijk ongeval
- 25 Oost Brabant BouwBite Veiligheid - RI&E

Maart

- 10 Oost Brabant Bouwvrouwen inspiratiemiddag
- 10 Brabant Mid-West Bouwvrouwen inspiratiemiddag
- 12 Oost Brabant BouwBite Veiligheid - leiderschap in Veiligheid
- 12 Limburg Bouwvrouwen event
- 14 Zeeland Bouwvrouwen dag
- 18 Oost Brabant en Brabant Mid-West BouwBite Veiligheid - samen klimmen op de veiligheidsladder
- 18 Limburg Contactgroep Personeel
- 19 Brabant Mid-West Contactgroep Personeel
- 20 Oost Brabant Contactgroep Personeel
- 26 Oost Brabant/Zeeland/Brabant Mid-West Bewust veilig-dag
- 27 Limburg Limburg Infra Overleg

WISSELING VAN DE WACHT

Het voelt als een paar weken geleden, maar het was toch écht 1 september jongstleden dat ik het stokje van Hanneke van Eijndhoven als regiomanager Zuid heb overgenomen. Deze column is dan ook perfect om vanuit mijn nieuwe functie nader kennis te maken.

De eerste vier maanden stonden voornamelijk in het teken van het verkennen van het speelveld. In mijn nieuwe rol moet je samen met je teamleden goede contacten leggen en onderhouden met het regiobestuur en de voorzitters van de afdelingen. Voor ons allen is het essentieel welke thema's we in de komende jaren gaan adresseren. Zo zijn we op dit moment bezig met de afronding van het jaarplan voor 2025 en is het belangrijk om bij iedereen het net op te halen, te weten komen wat men van mij verwacht en waar we ons in de komende periode op dienen te richten.

Zo'n wisseling van de wacht is hét moment om te kijken of we allemaal op de goede weg zijn en, waar nodig, te herijken. Voor dit traject neem ik de tijd en hoop ik in de komende periode zoveel mogelijk regio- én afdelingsbestuurders te betrekken. We moeten het uiteindelijk samen doen om de ruim 1.000 leden in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg zo goed mogelijk te bedienen. Om die leden is het mijn team en mij te doen.

Velen waren er al van op de hoogte dat ik Hannekes functie zou overnemen, maar bij het verschijnen van deze laatste 2024-editie weet iedereen het nu. Hierbij ook meteen de oproep die mij nog niet persoonlijk kent: bel mij gerust, dat kan bij wijzen 24/7!

Ik realiseer mij terdege dat velen van jullie contact met onze vereniging managers hebben, maar een uitnodiging voor een nadere kennismaking bied ik je bij dezen maar al te graag aan. Wellicht tot in het nieuwe jaar?

Beatrice Dormans
Regiomanager Zuid

Leermeester Leerling Event:

OVER SAMENWERKEN, GENERATIEKLOVEN ÉN EEN REEP CHOCOLA

“Weet je dat wij niets zijn zonder leerlingen, en dat onze leerlingen niets zijn zonder onze leermeesters? Daarom zetten we jullie in het zonnetje!”. Dit was de boodschap die voor Bouwmensen Zuid-West en Bouwend Nederland afdeling Zeeland centraal stond tijdens het Leermeester Leerling Event van 16 oktober. En dat het event op Landlust in Nieuwdorp op veel interesse mocht rekenen, bleek uit het aantal aanmeldingen dat de 200 ruimschoot oversteeg.

“Inderdaad een drukte van jewelste”, zegt Jos Lukasse, verenigingsmanager Zeeland. “Alle 100 leermeesters, 80 leerlingen en vele directeurs en HR-medewerkers waren ruim een halfuur voor de inloop al aanwezig. Een teken dat het samengestelde programma op veel interesse mocht rekenen.”

‘Je bent wat je doet’

Na een stevige lunch was het oud-hockeyinternational en Olympisch kampioene Kim Lammers die als dagvoorzitter de aanwezigen welkom heette en het programma inluidde met een leuk interview tussen Vincent Blik (voorzitter Bouwend Zeeland en Toine Visker (algemeen directeur Bouwmensen Zuid-West) om vervolgens de inleiding en dialoog te verzorgen gedurende de dag. Alle ogen waren daarna gericht op Ray Klaassens die in zijn carrière leiding gaf aan verschillende Special Forces-teams van het Korps Commandotroepen (KCT) in onder meer Afghanistan, Libanon en Ivoorkust. Jos: “Met name het deel over ‘je bent wat je doet’ sprak tot de verbeelding. Maar ook “Als je iets vindt, ben je alleen zelf aan zet. Alleen jij kunt jezelf veranderen”, en “Hoe gaan we van moeten naar willen?” passeerden de revue. Ook ging Ray in op de generatiekloof tussen leermeester en leerling en dat beide het beste in elkaar omhoog moeten halen. Toen Ray zelf twintig jaar was, keek de generatie boven hem ook op hen neer. Het is dus van alle tijden.”

Na de pauze was er een spel met tennisballen waarin samenwerking centraal stond. Uiteindelijk konden de aanwezigen in een sparsessie vragen stellen aan Kim en Ray en over leiderschap en verantwoordelijkheid nemen. Dit leidde tot interessante voorbeelden en tot persoonlijke en openhartige gesprekken. De dag werd afgesloten met een zak frites en een bitterbal.

Jos besluit: “Bij vertrek hadden we voor iedereen een drinkfles waaraan een reep chocolade met een groene veter was vastgemaakt. Zo ontdekte Ray op een missie een reep chocolade in zijn binnenzak om deze vervolgens met zijn maten te delen in plaats van hem zelf te consumeren. De groene veter is in de commandowereld een hulpmiddel dat kan worden ingezet voor meerdere doeleinden en sloot mooi aan bij Ray's ervaringen die hij deze dag deelde.”

Waardering

Bouwmensen Zuid-West en Bouwend Nederland afdeling Zeeland hadden vooraf één doel centraal gezet: leermeesters en leerlingen laten zien hoezeer zij door de sector worden gewaardeerd. “Immers: zonder leerlingen geen toekomst voor de bouw en infra en zonder leermeesters geen goed opgeleide werknemers voor de toekomst”, besluit Jos. “Het was ook fijn dat er directeurs en HR-medewerkers naar Nieuwdorp waren gekomen. Zonder investeringen van hun kant verrijzen er geen bouw- en infrabedrijven en dus ook geen huizen, wegen of scholen. Vanuit verschillende invalshoeken mogen we terugkijken op een geslaagd evenement.”

Contactpersoon

Jos Lukasse

Verenigingsmanager Zeeland

j.lukasse@bouwendnederland.nl

Op infrabezoek bij onze oosterburen

“VERBINDEND, VERHELDEREND EN VERRASSEND”

Op donderdag 10 en vrijdag 11 oktober bezocht een groep van zo'n 50 infra-aannemers uit de regio Zuid de Duitse bruinkoolgroeve Garzweiler. Het doel was tweeledig: enerzijds elkaar (nog) beter leren kennen en anderzijds geïnformeerd worden over de manier waarop Duitsland de energietransitie vormgeeft. Jos Lukasse, verenigingsmanager in de regio Zuid, blikt samen met zijn collega's Manon Bors en Beatrice Dormans terug op het bezoek bij onze oosterburen.

“Niet al te lang geleden werd er gesproken over het feit dat 'infra' niet over de provinciegrenzen heen kijkt”, zegt regiomanager Beatrice. “Dit leek ons een mooie aanleiding om iets te organiseren voor onze infra-ondernemers uit Brabant, Limburg en Zeeland. Op deze manier kunnen we met hen het onderlinge groepsgevoel versterken en nieuwe contacten leggen.”

Om uiteindelijk bij de bruinkoolmijn te komen (“die 100 km2 is vanaf de maan te zien”) ging een kleine logistieke operatie vooraf. De bus begon de reis in Zeeland, en via Breda, Eindhoven en Limburg kwam de groep einde middag aan bij het hotel. Na wat Duitse biertjes en iets te eten was het bedtijd: de dag erna zou namelijk meer dan indrukwekkend worden.

Graafmachines, schoepen en spoor

Van deze woorden bleek achteraf niets gelogen. Bij Garzweiler werd de groep hartelijk ontvangen en bijgepraat over het ontstaan van de groeve, over de Duitse energietransitie en de manier waarop RWE (de grootste energieleverancier van Noord-West Europa) daarmee bezig is. Jos: “Toen was het tijd om in onze bus door de groeve te trekken, wat

een ervaring! Eerder dit jaar was het door de barre weersomstandigheden nog onmogelijk met een eigen bus de groeve te bezoeken, maar onze buschauffeur leidde ons er feilloos doorheen. We mochten alles van dichtbij ervaren. Onder een graafmachine doorrijden van 100 meter met van die schoepen van drie meter en maar liefst vijf kilometer aan spoor dat is aangelegd om de kolen naar de treinen te vervoeren: zeer indrukwekkend allemaal. We hadden alleen te doen met onze chauffeur: hij reed zijn bus schoon door de groeve en kreeg hem git- en gitzwart terug!”

Lunchen in Horn

Na deze middag vol impressies werd er in de bus nog nagesproken over de ervaringen in Garzweiler. Na een lunchstop in het Limburgse Horn werd de terugreis hervat. Via Eindhoven en Breda was Jos uiteindelijk als laatste thuis. Manon besluit: “Het waren twee mooie dagen. Tijdens dit uitje is duidelijk geworden dat de manier van energiewinning in Garzweiler eindig is. Hierdoor wordt er nu al flink geïnvesteerd in wind-, water- en zonne-energie. Los van het informatieve en educatieve karakter van de reis was het mooi om de Zeeuwsen, Brabanders en Limburgers bij elkaar te hebben en te constateren dat we dezelfde kansen en uitdagingen hebben.”

Contactpersoon

Jos Lukasse

Verenigingsmanager Zeeland

j.lukasse@bouwendnederland.nl

LID AAN HET WOORD

Het waren Mark Swinkels' opa en broer die in 1959 de basis legde voor Gebr. Swinkels Grondwerken BV. Het begon allemaal in het Brabantse Brandevoort waar het bedrijf werd opgericht en de broers melkbussen bij boerenbedrijven ophaalden. In de jaren erna groeide het familiebedrijf uit tot een loonbedrijf en werd het dienstenaanbod onder meer uitgebreid met werkzaamheden als grasmaaien, snoeien en oogsten.

"Mijn opa had zes kinderen", begint Mark Swinkels (37) die sinds twee jaar directeur/ mede-eigenaar is van het in Helmond gevestigde familiebedrijf. "Vijf van hen gingen 'in de zaak' zoals dat vroeger al gewoonlijk was. Door het verrijzen van een nieuwbouwwijk in Helmond werd het loonwerk minder. Bij de nieuwbouwwijken kwam juist veel werk vrij, en dat sloot naadloos aan op ons credo 'Geen werk zo raar, of Swinkels maakt het klaar'. Wij doen écht alles."

'De gaafste projecten'

In 2022 werd het bedrijfspan van Swinkels overgenomen door Canpack, 's werelds grootste blikjesfabrikant. Sindsdien zit het bedrijf dat door Mark, zijn oom en twee neven wordt gerund een industrieterrein verderop. "We zijn misschien geen groot bedrijf maar realiseren met zo'n 25 man wel de gaafste projecten met grond-, water- en wegebouw als specialisatie."

Er zijn tal van projecten waaraan Marks onderneming een substantiële bijdrage heeft geleverd. Een wil hij er uitlechten. "Een aantal jaren geleden zijn wij een aanbestedingstraject ingegaan rondom de renovatie van De Braak, de thuishaven van de voetbalclub Helmond Sport. Wellicht dat het Helmondse dna in ons voordeel werkte, want de opdracht werd aan ons gegund. We konden in november 2022 met de eerste voorbereidingen beginnen."

MFA

Het gehele sportcomplex 'De Braak' wordt een multifunctionele accommodatie, een zogenaamde MFA. "Op Sportcampus De Braak zijn al een nieuw zwembad en een nieuwe school aangelegd. Uiteraard zullen de ogen zijn gericht op het nieuwe voetbalstadion, onderdeel van de MFA, dat op de plek van de oude trainingsvelden zal verrijzen. Het oude stadion wordt dan later gesloopt. In de MFA worden een fysiopraktijk, de praktijkschool, SV De Braak en Helmond Sport gevestigd."

Wijnen Bouw, de bouwer van het stadion, heeft het grondwerk aan Marks bedrijf overgelaten. "Eigenlijk heb je het dan over alle infra om het stadion: niet alleen de parkeerplekken en looppaden maar ook voor de hardloopbaan, het skills court en de indrukwekkende bootcamptrap die zal verrijzen. En dat is ook de kracht van ons bedrijf: we leveren een totaaloplossing. We proberen alle werkzaamheden en onvoorziene zaken voor gemeenten en aannemers mee te nemen. Denk bijvoorbeeld aan het oplossen van rioolproblemen en het grondwerk voor de groenaannemer."

Eredivisie?

Om sportief af te sluiten: iedereen kijkt reikhalzend uit naar het moment dat de bal gaat rollen op de nieuwe locatie. "Maar zover is het nog niet", besluit Mark. "Het is de bedoeling dat Helmond Sport begin 2025 in het nieuwe stadion speelt. Gezien de sportieve successen dit seizoen zou het zomaar kunnen gebeuren dat er na vele jaren weer een promotie naar de eredivisie aankomt... we gaan het meemaken!"

**DUURZAAM BOUWEN
AAN VEILIGHEID EN KWALITEIT.**

**Profiteer van de voordelen
van een Consultancy abonnement!**

Aboma Consultancy bv

Maxwellstraat 49^a

6716 BX Ede

Postbus 141

6710 BC Ede

T 0318 691920

info@aboma.nl

www.aboma.nl

De voordelen op een rij

- 1 gratis persoonlijke Abomafoon licentie (digitaal)
- 50% korting op de jaareditie van het Abomafoon boek
- Ontvangst van digitale Veiligheidsberichten
- Korting op de aanschaf van overige publicaties
- Korting op cursussen en opleidingen
- Toegang tot de helpdesk van Aboma Consultancy
- Korting op adviestarieven bedrijfsbegeleiding
- Deelname aan Aboma CONNECT (netwerkevenement)
- Vaste contactpersoon

**NU MET
LEDENVOORDEEL**

“DE GEVAREN VAN ELEKTRICITEIT WORDEN VAAK ONDERSCHAT”

Elektrische gevaren behoren tot de top-5 risico's in onze sector. Hoewel ernstige incidenten zeldzaam zijn, komen kleinere ongevallen zoals elektrische schokken regelmatig voor. De Governance Code Veiligheid in de Bouw heeft hulpmiddelen ontwikkeld die je gratis kan gebruiken. Bas Roordink, directeur Veiligheid bij VolkerWessels, vertelt er meer over.

Kun je jezelf kort voorstellen?

“Inmiddels werk ik negen jaar bij VolkerWessels, waarvan vijf in mijn huidige rol. Als directeur Veiligheid houd ik me bezig met ons corporate veiligheidsbewustzijnprogramma. Ook ben ik betrokken bij overkoepelende veiligheidsinitiatieven van onze werkmaatschappijen. Denk aan een kennispool van veiligheidskundigen en het doorontwikkelen van onze meldapp. Tot slot neem ik deel aan overleggen van de Governance Code Veiligheid in de Bouw. Binnen dat samenwerkingsverband van opdrachtgevers en aannemers hebben we een gedragscode opgesteld met gezamenlijke uitgangspunten en kernwaarden op het gebied van veiligheidscultuur en gedrag in de hele bouwsector.”

Vanuit de GCVB hebben jullie een top-5 risico's geformuleerd.

“In deze top-5 staan aanrijdgevaar, vallen van hoogte, elektrische gevaren, hijsen en transport van bouwdelen en werken met gevaarlijke stoffen. Dit zijn risico's die bij vrijwel alle bouwbedrijven voorkomen en die grote gevolgen kunnen hebben. Als ik kijk naar de registraties, dan komen struikelen en uitglijden het meest voor. Maar gelukkig blijven de gevolgen van een misstap meestal beperkt. Vallen van hoogte daarentegen, of een ongeval bij het hijsen van transportdelen, kan iemand fataal worden. Ik heb het meegemaakt en dat was heel heftig. Zeker als veiligheidskundige ben je dan nóg meer gedreven om verschil te maken, om ervoor te zorgen dat werken in de bouw veiliger wordt.”

Als we kijken naar elektrische gevaren, wat valt dan op?

“De gevaren van elektriciteit worden vaak onderschat. We realiseren ons niet altijd dat zulke incidenten blijvend letsel kunnen veroorzaken. Wat mij opviel, is dat er ongeveer evenveel elektriseringen voorkomen bij gepland onderhoud in bestaande bouw, als bij verbouw en nieuwbouw. Ik had verwacht dat vooral de onverwachte situaties bij een verbouwing tot incidenten zouden leiden. Wat ik wel wist: de meeste incidenten (95%) gebeuren bij laagspanningsinstallaties. Bij graafschades is elektrisering trouwens ook een relatief veelvoorkomend incident. In Nederland ligt ruim 1,7 miljoen kilometer aan kabels en leidingen onder de grond. De situatie is vaak onoverzichtelijk en dan gaat het mis.”

Kijkend naar de toekomst...

“We verwachten dat het risico op elektriseringen en elektrocuties in de toekomst zal toenemen. Dat zit hem in ontwikkelingen die de energietransitie ondersteunen, zoals het werken met elektrisch materieel en klimaatinstallaties in gebouwen. Denk ook aan de verdere digitalisering, zoals elektrische toegangsdeuren of datasystemen die bijvoorbeeld de staat van een brug monitoren. Hierdoor is het des te belangrijker om je bewust te zijn van de risico's van elektriciteit.”

Welke maatregelen nemen jullie bij VolkerWessels?

“Het begint met het opleiden en instrueren van medewerkers zodat ze goed toegerust zijn voor hun werkzaamheden. Verder blijven we in gesprek met onze opdrachtgevers om waar mogelijk spanningsvrij te werken. Mijn indruk is dat aandacht voor veilig werken steeds meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt. Verder benadrukken we in onze campagnes dat het oké is om het werk stil te leggen als je je niet veilig voelt. Zo bleek tijdens een verbouwing eens dat er nog voeding op een kabel in de muur stond. We hebben het werk stilgelegd tot we uiteindelijk achterhaalden waar die spanning vandaan kwam.”

Via elektrischegevaaren.nl vind je handige tips en tools.

“We hebben deze hulpmiddelen verzameld zodat mkb-bedrijven ze niet zelf hoeven te ontwikkelen. Ik wil allereerst het stappenplan onder de aandacht brengen, dat in meerdere talen beschikbaar is. Of je medewerkers nu aan elektrische installaties werken, met bouwkundige werkzaamheden bezig zijn, of elektrisch handgereedschap gebruiken, belangrijk is dat je altijd de juiste stappen neemt. Verder hebben we een presentatie gemaakt die je als toolbox kan gebruiken. Daarbij geldt: stimuleer vooral het goede gesprek over dit thema.”

Welke boodschap wil je de lezer meegeven?

“De afgelopen jaren zijn er binnen de sector goede initiatieven ontstaan om een veilig gedrag te stimuleren. We voeren ook steeds opener het gesprek met elkaar. Toch hebben we gemiddeld nog steeds zo'n twintig dodelijke ongevallen per jaar. Ik hoop dat we in staat zijn om dit aantal flink omlaag te brengen. Daarvoor moeten we denk ik net wat meer tempo maken met initiatieven als een uniforme meld-app of de certificering op niveau 3 van de veiligheidsladder (Safety Culture Ladder). Daarnaast heb ik in mijn eigen praktijk geleerd om vooral goed te luisteren naar medewerkers op de bouwplaats. Zij weten vaak als geen ander welke maatregelen werken en welke niet.”

Contactpersoon

Christel Peppelenbos

Beleidsadviseur Veiligheid

c.peppelenbos@bouwendnederland.nl

Verzekerd van daadkracht

Howden is dé verzekeringspartner voor ondernemers in de bouw. Ons bouwteam van de meest ervaren adviseurs is gespecialiseerd in risicobeheer voor bedrijven in deze sector. Daadkrachtige mensen met kennis en ervaring in de bouw en infra, die met je meedenken en handelen in elke levensfase van het bedrijf én elke fase van het bouwproces. Daar ben je van verzekerd, zodat er focus is op eigen daadkracht.

ONZE BOODSCHAP AAN MINISTER KEIJZER: LAAT STEM WONING- ZOEKENDEN ZWAARDER WEGEN

Op landgoed Wickevoort in Cruquius wordt hard gewerkt om woningzoekenden aan een nieuw thuis te helpen. Op 8 november spraken we op de bouwplaats met minister Keijzer over het versnellen van de grote woningbouwopgave. Onze voorzitter Arno Visser: "Het is tijd dat het recht op een dak boven je hoofd zwaarder gaat wegen dan het recht op uitzicht."

In de gemeente Haarlemmermeer worden ruim 800 nieuwe woningen gebouwd op het landgoed Wickevoort. Die zijn zeer welkom in een regio waar veel mensen zoeken naar een woning. We namen een kijkje in de eerste houten Flow-woning. De oplevering van deze woning was een belangrijke mijlpaal voor BAM, die drie jaar lang onderzocht, ontwierp en innoveerde om snel, sneller, snelst duurzame huizen neer te zetten. Minister Keijzer: "De bewoners die ik ontmoette zijn enorm enthousiast. Het is een prachtige woning. Je ziet bijna geen verschil tussen deze woningen en huizen die traditioneel worden gebouwd. Het is glashelder dat fabrieksmatig bouwen een belangrijk deel van de oplossing is om 100.000 woningen per jaar te bouwen."

Jarenlange vertraging vanwege golfballen

De wandeling door het woningbouwproject leidde langs stadsboerderij, woningen in alle betaalbaarheidssegmenten, een zorginstelling en vooral veel natuur. Ondanks het woningtekort en de geschiktheid van de locatie voor een nieuwe woonwijk, duurde het lang voor de eerste woningen werden gerealiseerd. Bezwaarprocedure na bezwaarprocedure zorgde voor jarenlange vertraging. "Iedereen kent wel iemand die al jaren zoekt naar een huis", zegt minister Keijzer. "De tijd die nodig is om van allereerste ontwerp naar uiteindelijke oplevering te gaan moet sneller. Als je geen grond hebt voor bezwaar moet je je daarbij neerleggen. Dit motiveert mij echt om te kijken hoe we het proces kunnen versnellen."

Beroep- en bezwaarfase inkorten

Over hoe woningbouw kan worden versneld werd uitvoerig gesproken. Zo benadrukte Arno Visser dat de stem van woningzoekenden zwaarder moet wegen, bijvoorbeeld door de grondslagen voor beroep- en bezwaarfases te beperken. "Hoewel het recht op inspraak een groot goed is, is het systeem nu uit balans. Je kunt vertraging beperken door niet het individueel belang, maar het individueel recht als toetsingsgrond te nemen. Als iemand zich bij de vaststelling van het omgevingsplan op bepaalde gronden heeft beroepen (bijvoorbeeld stikstof of geluid) en de rechter wijst het beroep af, dan zou diegene niet diezelfde gronden moeten mogen aanvoeren bij vergunningverlening voor zover de vergunning past binnen het Omgevingsplan."

Bouw een huis in één dag

Om echt snelheid te kunnen maken en het tekort van 400.000 woningen in te lopen, moeten fabrieken zoals die van BAM eigenlijk dag en nacht woningen produceren. Ook daar knelt het. Want hoewel een Flow-woning een eindig aantal variaties kent, moet elke woning keer op keer door de (lokale) goedkeuringscyclus. In plaats daarvan zou de modulaire woning eenmalig een nationale typegoedkeuring moeten krijgen, net zoals bijvoorbeeld het proces van CE-markering. Door zulke typegoedkeuring kan enorme versnelling worden geboekt.

Scan de QR-code voor het
videoverslag:

Contactpersoon
Jelmer Alberts
Directeur belangenbehartiging
j.alberts@bouwennederland.nl

K_DEKKER TĒR PLEKKE VIER BRUGGEN BOUWEN

In één project ter plekke vier landdammen met duikers vervangen door vier bruggen in ruim een jaar in Zuid-Scharwoude. Bouw- en infrabedrijf K_Dekker doet er alles aan om de overlast voor omwonenden zo veel mogelijk te beperken. En met succes, blikt directeur Ron Oudeman met enige trots terug.

Familiebedrijf K_Dekker begon zestig jaar geleden als civiele aannemer. Anno 2024 staat de derde generatie aan het roer van een integraal aannemersbedrijf. "Wij beheersen alle hoofddisciplines. Bij voorkeur doen wij mee in de ontwerpfase en helpen zelfs, waar nodig, bij het verstrekken van vergunningen. En dan werken we ook nog het liefst in uitdagende omgevingen. Het centrum van Amsterdam of een omvangrijk project in een woonwijk, zoals dit gebied."

Om een goed beeld van dit gebied te krijgen, is een stukje geschiedenis nodig. Daar vertelt Oudeman graag over. "Broek op Langedijk is een toeristische trekpleister, bekend om de Broeker Veiling. Ontstaan in 1887, is het vandaag de dag een museum. Het is echt een aanrader om er eens een kijkje te nemen. Het was wereldwijd de eerste doorvaargroenteveiling en de eerste veiling waar ze tuinbouwproducten veilden volgens de afslagmethode. De bootjes konden varend de veiling in. Het gebied bestaat uit veel eilandjes. Vanuit historisch oogpunt wilde gemeente Dijk en Waard de vaarroute weer herstellen. Niet meer voor de beroeps- maar voor de pleziervaart. Zo ook in Zuid-Scharwoude, onderdeel van dit gebied. We moesten eerst de duikers verwijderen en daar kwamen bruggen voor in de plaats. Daarnaast hebben we de watergangen verbreed of deels verlengd."

“CONTINU EEN VASTE PLOEG”

Oude ambacht

Tot zover een redelijk overzichtelijke opdracht voor K_Dekker, ware het niet dat de bruggen zijn bedacht en ontworpen door een architectenbureau. "Op papier prachtig uiteraard", reageert Oudeman op een nuchtere toon. "De architect had zich uitgeleefd met veel specifieke vormen in de brug. Maar dat betekende in de praktijk dat wij alles op de ouderwetse manier ter plekke moesten bouwen, met de hedendaagse kwaliteit. Dat kon eigenlijk niet anders dan met in het werk gestort beton. We zijn daarom teruggegaan naar ons oude ambacht. Alleen de vier unieke leuningingen zijn in de fabriek gemaakt."

En dan was daar nog een andere uitdaging: het gebied ligt midden in een woonwijk. "De bruggen tegelijk bouwen was geen optie, want je wil een hele wijk niet zo lang klemzetten en de wijk moet bereikbaar blijven voor de ambulance en de brandweer. Dat vraagt best wel wat van je planning. Was de ene brug klaar, dan gingen we meteen door met de andere."

K_Dekker doet er alles aan om geen overlast te veroorzaken voor omwonenden. Er is een website met actuele informatie en eens per maand is er 'open huis', mensen mogen dan een kijkje komen nemen in de bouwkeet. "Daar kwamen wel wat mensen op af, maar vooral omdat ze het gezellig vonden, wat natuurlijk ook goed is. Bij de prefab bouw zie je veel meer een komen en gaan van diverse groepen vaklieden. Het voordeel van dit werk is dat we daar continu een vaste

ploeg op hadden. En wij werken ook met eigen vaklieden. Dat verhoogt het contact met de buurt. Bewoners hebben een beetje het gevoel dat het 'onze jongens' zijn. Ze komen niet uit hetzelfde dorp, maar wel uit de regio. Ik ben sowieso een voorstander van bouwen in onze eigen regio. Onze bouwvakkers hoeven dan niet eerst een uur te rijden, voordat ze op hun werk zijn. Regionaal en lokaal krijgen ze vaak positieve reacties op hun werk. Dat maakt ze wel trots. Want uiteindelijk bouwen onze mensen het. Zij hebben best een zwaar beroep. Ze werken hard met stevige werkweken en staan er in weer en wind. De waardering vinden ze wel heel leuk."

Lachend: "De eerste reactie van de gemiddelde bouwvakker op die architectonische vormen is vaak: 'Is dat nou nodig? Als het recht toe, recht aan is, komen we ook aan de overkant'. Maar eerlijk is eerlijk, we kijken er met een trots gevoel op terug. Het eindresultaat is echt heel mooi. We hebben met verschillende disciplines en onze eigen vakmensen gewerkt. Van timmerlieden tot kraanmachinist. Dat maakt mij trots."

OP EEN RIJ:

- Er zijn twee bruggen voor auto's, één voor voetgangers en één voor fietsers gerealiseerd
- K_Dekker was voor alles rondom de bruggen verantwoordelijk: de constructie van het zichtbeton (CUR 100), het wegdek, de stalen relingen met houten handregel, de omliggende beschoeiing en het straatwerk
- Zo'n 15 eigen vaklieden werkten mee
- Er is ongeveer 225 m³ beton gestort
- Er zijn 57 funderingspalen geboord met een totale lengte van 1,2 kilometer
- Er is een extra vaarroute van 1,5 kilometer gerealiseerd
- De betere doorstroming verhoogt de waterkwaliteit

Voordeel voor jouw medewerkers bij een zorgverzekering van Zilveren Kruis.

Via zk.nl/collectiviteit kiezen je medewerkers de collectieve zorgverzekering die bij hen past. Mét de extra's van Bouwend Nederland!

			
<p>Voordelige premie voor de basisverzekering</p>	<p>15% korting op de tandartsverzekering</p>	<p>15% korting op de aanvullende verzekering</p>	<p>Extra vergoedingen Zoals fysiotherapie + Gezond en Fitbundel + jaarlijkse Health Check</p>

VAN PRINTPLAAT NAAR PRAKTIJK: ZO KUN JE BETER SAMENWERKEN

'Als we allemaal ons gedrag iets aanpassen, wordt samenwerken gemakkelijker.' Met deze boodschap in gedachten vertrokken de zeventig deelnemers aan het Life Changing Event van Jong Bouwend Nederland regio Zuid weer naar huis na een interessante dag in de Jacobushoeve in Dorst. Het evenement werd geleid door oud-luchtmachtvlieger Dominique Schreinemachers en de trainers van haar bedrijf The Boost Company.

"We nodigen elk jaar zowel onze jonge als onze reguliere leden uit voor het Life Changing Event. Het doel van JBN is om jonge mensen in dezelfde leeftijds- en carrière fase bij elkaar te brengen maar ook om de verbinding te versterken met de oudere generaties", vertelt Petra Landmeter, verenigingsmanager JBN. "Daarnaast heeft het event een wervend karakter voor onze jongerentak. De jonge opvolger van een bedrijf komt met de oudere eigenaar of directeur mee. Zo kan jonge generatie ontdekken wat het lidmaatschap van Jong Bouwend Nederland betekent."

Printplaat

Op de Jacobushoeve vertelde Dominique Schreinemachers hoe haar Cougar-helikopter tijdens een vlucht over Taliban-gebied werd geraakt. Door haar intuïtie te volgen, te vertrouwen op haar team en te doen wat ze in simulator had geleerd, slaagde ze erin de helikopter gecontroleerd te crashen op een Amerikaanse militaire compound. Vooral de lessen die ze uit deze situatie en haar loopbaan bij Defensie heeft getrokken, bleken erg inspirerend voor de deelnemers. Dominique vertelde onder meer dat iedereen een printplaat heeft met emoties en ervaringen, waar we vaak onze gedachten langs halen als we ergens op reageren. Dat heeft niet altijd toegevoegde waarde, zeker niet in situaties onder hoge druk. Dan moet je doen wat professioneel is en bij je verantwoordelijkheden hoort. Ook loont het om altijd te zeggen waar je mee worstelt, vanuit je verantwoordelijkheid voor het team. Deze kleine gedragsveranderingen kunnen leiden tot een beter resultaat van het team en een prettigere omgang met je omgeving.

Haardvuurceremonie

Na haar verhaal gaat de groep naar buiten voor een praktijksessie. Iedereen hijst zich in een overall, om als gelijken aan de slag te gaan met gedragsoefeningen. "Bij één oefening maakt de groep een bouwwerk met stokjes. Twee mensen kregen uitleg wat ze precies gemaakt hadden. Zij legden aan een tweede groep - die het bouwwerk niet kon zien - uit hoe het eruit zag, zodat die groep het kon nabouwen. Dat bleek ingewikkeld, maar lukte best aardig", lacht Petra. "Een aantal vragen was relevant: Heb ik het goed uitgelegd? Heb ik gevraagd of de ander het begrepen heeft?" De gedragsoefeningen werden afgesloten met een houtvuurceremonie. Alle leden schreven op een stokje welke gedragsverandering zou helpen om het team beter te laten functioneren. Opmerkingen als: 'Morgen ga ik geduldiger reageren op een collega die ik eigenlijk niet mag' of 'ik ga me meer inzetten om met iedereen samen te werken', werden als een ritueel in het vuur geworpen.

Contactpersoon
Itzél Zuiker
Verenigingsmanager Jong Bouwend Nederland
i.zuiker@bouwendnederland.nl

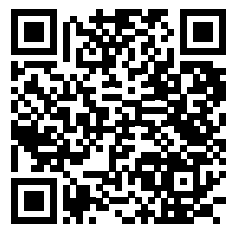

GRIP OP AL JE MATERIAAL

Asset Management
met RFID-technologie

Voor meer informatie
ga naar de website
www.gps-buddy.com/nl/rfid-tag
of bel +31 36 538 28 80

**Maak gebruik van je
ledenvoordeel!**

Wie heeft die drillboor meegenomen? Waar staat die container? Op welke locatie ligt dat opzetstuk? Met GPS-Buddy heb je volledig overzicht van alle assets; groot én klein

- Geavanceerde track & trace dankzij RFID-technologie
- Proactief onderhouds- en keuringenbeheer
- Semi anti-diefstal

En natuurlijk ook

- Gecertificeerde kilometer- en ritregistratie
- CO2 bepalen voor de prestatieladder

BETON: WAARDEER 'T, REPAREREER 'T

De Vakgroep van gecertificeerde BetonReparatiebedrijven VBR breekt in het Betononderhoudsplatform een lans voor het duurzaam verlengen van de levensduur van beton in (utiliteits)bouw en infra. Te gauw wordt naar vervanging gekeken zonder te kijken naar de in vele gevallen duurzamere reparatie en herbestemming. VBR-voorzitter Christian Carlie: "Onderhoud wat je hebt. Waardeer en waar mogelijk repareer, duurzamer wordt het niet."

De VBR telt zestien leden en maakt sinds 1 januari 2024 deel uit van Bouwend Nederland. Voorzitter Christian Carlie zegt: "Deze positie biedt belangrijke voordelen. De brede bouwsector kan sneller kennisnemen van de meerwaarde van de BRL 3201 gecertificeerde VBR-lidbedrijven als het gaat om renovatieprojecten. Verder kunnen we ons als BNL-vakgroep nog sterker richten op kennisontwikkeling, scholing en kwaliteit en veiligheid."

Meest duurzame optie

Belangrijk thema voor de VBR is bewustwording. Carlie: "Veel civiele constructies naderen het einde van hun technische levensduur. Je ziet dat de infrasector zich vooral richt op vernieuwing en vervanging van kunstwerken. Wij zeggen: Waardeer 't, repareer 't. Door onderhoud te plegen, te repareren en te versterken, houd je de bestaande voorraad kunstwerken veel langer in stand. Die boodschap willen we tussen de oren krijgen van opdrachtgevers, beheerders, aannemers en onderhoudsbedrijven. Bovendien: alles wat je nalaat nieuw te bouwen, is op de duurzaamheidsladder sowieso de meest duurzame optie die past bij bewust bouwen en zuinig omgaan met grondstoffen."

Betononderhoudsplatform

De VBR deelt haar duurzaamheidsmissie met vier andere brancheverenigingen op het gebied van onderzoek, onderhoud, reparatie en versterking van beton. Carlie: "In het Betononderhoudsplatform werken we samen met de Vereniging van Adviseurs op het vakgebied van Beton Onderhoud en -Reparatie (VABOR), het KB Kenniscentrum (experts op het gebied van kathodische bescherming), de Leveranciers van Betonreparatie en Beschermingsmiddelen (VLB) en de Stichting Opleiding tot BetonreparatieSpecialist (OTBS). Met die brede kijk op de wereld kunnen we de bouwkolom ondersteunen om tot innovatieve en slimme oplossingen te komen."

Carlie noemt als voorbeeld de Galecopperbrug in Utrecht. "Versterking en nieuwe tuien, terwijl de brug grotendeels openblijft, is een voor Nederlandse begrippen unieke operatie die navolging verdient. Niet vervangen, maar kijken wat je hebt en wat je ermee kunt om het voor de langere duur te behouden. Er is meer mogelijk dan veel mensen denken. We moeten toe naar de focus het kunstwerk nieuw leven te geven op de plek waar die ligt, of dat in ieder geval onderzoeken."

"Waardeer 't, repareer 't' was onderwerp op het Beton Event van 21 november jongstleden in Rotterdam. Het komt ook aan de orde tijdens de Zuidelijke BetonReparatieMiddag op 20 maart 2025 in Eindhoven."

Contactpersoon
Charles Verheyen
Verenigingsmanager
c.verheyen@bouwendnederland.nl

RENAULT SCENIC E-TECH 100% ELECTRIC

car of the year 2024
finalist

vanaf **€ 42.470¹**
tot 3% ledenkorting exclusief
voor Bouwend Nederland leden

- ✓ rijbereik tot 625 km
- ✓ leverbaar met 60 kW en 87 kW batterijen
- ✓ laden met 22kW AC of maximaal 150kW DC
- ✓ 545 l bagageruimte en 1.100 kg aanhangergewicht (geremd)
- ✓ gemaakt met gerecyclede materialen en zelfs tot 90% recyclebaar
- ✓ routeplanner geïntegreerd in Google maps²

1. vanafprijs € 42.470 betreft de Renault scenic e-tech 100% electric ev60 170 comfort range evolution en is een consumentenadviesprijs inclusief onvermijdbare kosten. 2. Google, Android Auto, Google Maps, Waze en andere merken zijn handelsmerken van Google LLC. aantrekkelijke Bouwend Nederland ledenvoordeel-conditions zijn exclusief van toepassing voor leden van Bouwend Nederland. getoond model kan afwijken van standaarduitvoering. drukfouten en wijzigingen voorbehouden.

renault.nl

HET GEHEIM VAN HET ALLES WILLEN HEBBEN

In de jaren tachtig bracht de televisieserie **De Bluffers** de botsing tussen natuur- en economische belangen in beeld. De mens (**Clandestino**) wilde bouwen, terwijl de natuur (vertegenwoordigd door dieren) het bos probeerde te beschermen. De serie kende ook een heilige graal: 'het geheim van het alles willen hebben'. **Verborgen in het kasteel van de mens. Dit geheim is nooit gevonden.**

Vandaag zijn bestuurders zelf op zoek naar dat geheim, aanlopend tegen grenzen van de planeet. Regelgeving beschermt gezondheid en veiligheid van mens en milieu, en ook de markt wordt gereguleerd. 'Niet alles kan' is echter een steeds vaker gehoorde boodschap in rapporten over de belemmeringen voor de bouw. Toch blijft de behoefte aan huisvesting, transport en infrastructuur groot. Recent bleek dit duidelijk toen minister Keijzer

milieueisen voor gebouwen nog niet wilde aanscherpen om de bouw van 100.000 woningen per jaar zeker te stellen. Want wie kent niet iemand voor wie een woning onhaalbaar lijkt? Ook op projectniveau blijkt het moeilijk om 'alles' te willen. Projecten vragen om zorgvuldige planning om budget en tijd te bewaken. Maar uitdagingen zijn onvermijdelijk: is er voldoende personeel, zijn de materialen op tijd en is er een Plan B als iets misloopt?

Op macroniveau lijkt het nog uitdagender. In rapporten lezen we dat duurzaamheidsdoelen vaak niet worden gehaald, zand en grind schaars zijn, woningtekorten prijzen opdrijven en verouderde infrastructuur door achterstallig onderhoud wordt beperkt. Het besef groeit: niet alles kan.

De sector bedenkt oplossingen. Door samenwerking, digitalisering en investeringen in slimme technologie werken we aan betere milieuprestaties en komen onze doelen dichterbij. Visionairs wijzen de weg, koplopers gaan voorop. De bouwsector roept iedereen op om in beweging te komen. Of 'het geheim van het alles willen hebben' ooit gevonden wordt, blijft onzeker. Maar de wil om aan alle behoeften tegemoet te komen, blijft ons drijven, maar wel met de juiste randvoorwaarden.

Niels Ruijter
Directeur NVTB

MODULES STAPELEN TOT DERTIEN BOUWLAGEN

In Zaandam begon Ursem in november met de plaatsing van prefab modules voor een appartementengebouw met dertien bouwlagen. Deze Ursem³D Modules kunnen zelfs tot maximaal 23 bouwlagen worden gestapeld. Ursem Modulaire Bouwsystemen ontving in april dit jaar een typegoedkeuring voor de modulaire woningen. Hierdoor kunnen opdrachtgevers, kwaliteitsborgers en gemeenten erop vertrouwen dat de modulaire woningen voldoen aan alle eisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Het appartementengebouw betreft het project Slachthuisstraat, dat langs de A8 bij Zaandam komt te staan. In het ontwerp is gekozen is voor een hybride constructie van hout en beton. De begane grond van de noord- en oostzijde wordt traditioneel gemaakt. Hier bovenop komen betonnen modules. De gevelbekleding van deze modules is van hout (bamboe). Met de modules wordt het gebouw dertien bouwlagen hoog. Totaal komen hier 158 appartementen. Ieder appartement is opgebouwd uit twee modules en daar komen nog twee modules bij voor een algemene ruimte om op een totaal van 318 modules te komen.

De planning is om aan de westzijde te beginnen met produceren. De eerste module was 30 september gereed. Vervolgens zijn de eerste modules medio november geplaatst. Hierna gaat de productie door tot en met januari 2025.

IDB Systeem

Voor de bouw van het appartementengebouw wordt het zogenoemde Ursem IDB Systeem gebruikt. Bij dit bouwsysteem is een deel van de hoofdconstructie opgenomen in de module. De modules kunnen op deze manier gestapeld worden tot een maximale hoogte van 23 bouwlagen. De maximale afmetingen van een module zijn 9.500 x 4.000 mm, maar afwijkende maten zijn mogelijk. De hoofdconstructie van de modules is beton.

De modules zijn voorzien van installaties, tegelwerk, keuken en nog veel meer. De productiesnelheid is drie tot vijf modules per dag.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever:	Blauwhoek
Architect:	de Architecten Cie.
Aannemer(s):	Heddes Bouw & Ontwikkeling, Ursem modulaire Bouwsystemen, Schouten Techniek
Locatie:	Zaandam
Bouwsysteem:	IDB
Aantal modules:	318
Productiesnelheid:	3 tot 5 modules per dag

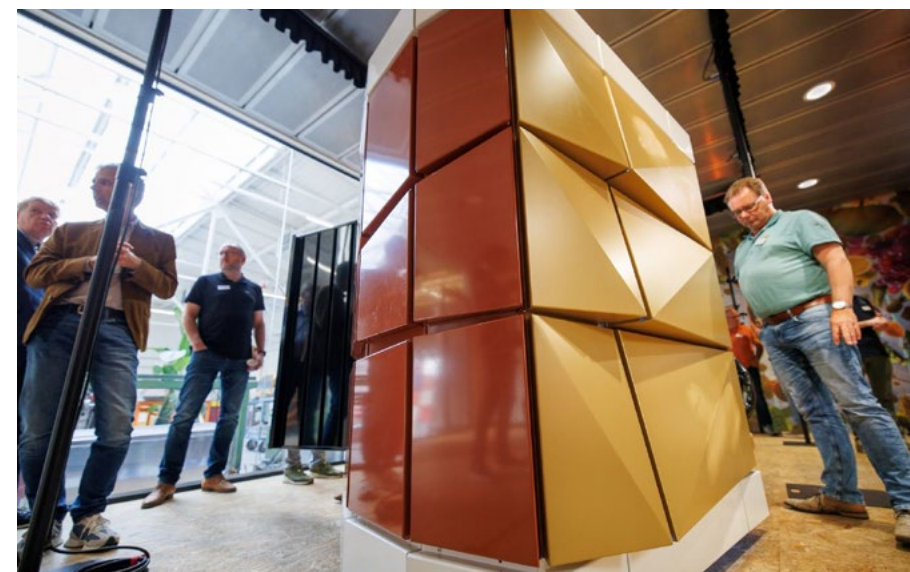
Appartementengebouw in Zaandam met dertien bouwlagen. Boven de onderbouw is deze opgebouwd uit gestapelde modulaire betonnen units. Beeld: Dotviz.

ONMISBAAR... VOOR ONDERNEMERS EN MANAGERS IN DE BOUW

VERWARMEN EN KOELEN MET INNOVATIEVE 'WARMTEWINGEVEL'

Met de innovatieve warmtewingevel kunnen gebouwen voortaan verwarmd én gekoeld worden, zonder in te leveren op de esthetische waarde van het pand. Deze bijzondere gevel werd op 18 september 2024 gelanceerd door AkzoNobel, Aldowa en Calosol. Door vloeistof door een buizencircuit achter de gevelcassette te leiden wordt de vloeistof opgewarmd. Deze vloeistof wordt vervolgens direct gebruikt als bron voor de warmtepomp, of wordt tijdelijk opgeslagen in een buffer. Op deze manier kan de gevel voor zowel verwarming als verkoeling van gebouwen zorgen.

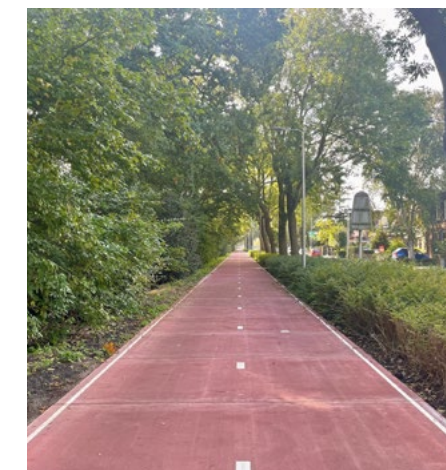
VERMINDERING CO₂-UITSTOOT BETON DOOR UPCYCLING BETONPUIN

Een nieuwe gezamenlijke onderneming van Dura Vermeer en C2CA (Concrete to Cement & Aggregates) gaat een installatie bouwen die naar schatting een CO₂-reductie van 30.000 ton op jaarbasis realiseert door betonpuin te upcyclen. Het innovatieve proces produceert, naast teruggewonnen grind en zand, een supplementair cementeus materiaal (SCM) dat als vervanging kan dienen voor cement bij de productie van nieuw beton. Naar verwachting wordt de installatie in het tweede kwartaal van 2025 in gebruik genomen.

OP WEG NAAR MODULAIRE FIETSPADEN VAN GERECYCLED BETON

Fietsen over een circulair fietspad. Dat kan doordat Easypath Nederland een samenwerking is aangegaan met Smart Circular Products (SCP). Easypath is bekend van de duurzame, modulaire fietspaden die bestaan uit gekoppelde betonelementen. SCP brengt betonpuin weer terug naar de oorspronkelijke ingrediënten: zand, grind en cement. Uit deze grondstoffen kan nieuw beton worden geproduceerd dat 100% uit gerecyclede materialen bestaat. Dit levert een CO₂-reductie van wel 90% op.

ALTERNATIEF BESTELWAGEN HANGT ACHTER DE FIETS

Met de opkomst van emissievrije zones en de toenemende drukte in de steden, kunnen bestelwagens steeds moeilijker op hun bestemming en moet er ook nog worden geïnvesteerd in nieuwe elektrische versies. De elektrische K-Ryole fietstrailer is een praktisch, betaalbaar en duurzaam alternatief dat de meeste (renovatie)projecten weet te bereiken. Hij heeft een laadvermogen tot 350 kg en een actieradius tot 40 km, dat is uit te breiden met een extra accu. Een rijbewijs is niet nodig.

Vraag nu nog makkelijker je tank- of laadpas aan!

Ledenvoordeel tankpas:

- Met 1 pas tanken bij duizenden stations
- Tot 13 cent korting per liter* en laagste prijsgarantie**
- 25% korting op carwash
- Alles op 1 factuur, inclusief garantie van BTW-teruggave
- Paskosten vanaf € 8,95 per jaar (excl. BTW)

* Genoemde korting t.o.v. de landelijke adviesprijs per liter en incl. BTW
 ** Mocht de actuele pompprijs lager zijn dan de landelijke adviesprijs minus de directe korting, dan wordt de lage pompprijs berekend

Ledenvoordeel elektrische laadpas:

- Thuis, onderweg en snelladen met 1 pas
- 100.000 laadpunten in NL, 325.000 laadpunten in Europa
- Laden voor de scherpste prijs en tot 12 cent korting per kWh op snelladen
- Alles op 1 factuur, inclusief garantie van BTW-teruggave
- Tot 10% korting op laadpalen + installatie
- Paskosten vanaf € 1,59 per maand (excl. BTW)

Ook tanken en/of laden met voordeel?

Meer informatie en aanmelden:

www.brandstofcollectief.nl/BNL

NEVER A DULL MOMENT

Sinds september 2023 ben ik verantwoordelijk voor de belangenbehartiging in Brussel, Den Haag, de provincies en de gemeenten. Daarnaast mag ik de vijf regioteams, de vakgroepen en de brancheontwikkeling aansturen. Aangezien politiek en openbaar bestuur de rode draad in mijn loopbaan zijn, heb ik geen moment getwijfeld toen ik de vacature tegenkwam.

Tijdens mijn studie werd ik gegrepen door het politieke virus: met politiek kun je de samenleving veranderen en daarnaast fascineert het complexe politieke spel mij. Het is dé plek waar we gevoel en overtuigingen onderdeel maken van rationele besluitvorming over de koers van Nederland.

Als iets als een paal boven water staat binnen de politiek, is het dat gelijk hebben niet hetzelfde is als gelijk krijgen. In de kern gaat macht er niet over wie er gelijk of ongelijk heeft, maar wie de meerderheid weet te verzamelen voor zijn standpunt. En politiek is altijd in beweging. Het lijkt soms ongrijpbaar, onvoorspelbaar en irrationeel – en dat is het voor veel mensen en organisaties ook – maar als je snapt hoe het werkt en hoe je effectief onderdeel wordt van het complexe besluitvormingsproces, dan blijkt je toch best behoorlijk te kunnen meesturen.

Belangenbehartiging is eigenlijk vrij simpel: je moet ervoor zorgen dat je de juiste boodschap op het juiste moment bij de juiste mensen neerlegt. Daarvoor moet je wel iets meebrengen. Diepgaande inhoudelijke kennis bijvoorbeeld, zeker in gesprekken met ambtenaren en politici. Daarnaast moet je goed weten wat de (in)formele spelregels zijn. De formele procedures bepalen hooguit de grenzen van het spel. Veel belangrijker is hoe al die betrokken politici, ambtenaren en belangengroeperingen met elkaar tot beslissingen komen in een ragfijn krachtenspel waarin iedereen een eigen rol speelt. De menselijke kant is daarbij cruciaal: het moet je wel gegund worden. Zonder relatie geen invloed, al heb je je feiten nog zo goed op orde.

Bij Bouwend Nederland hebben onze mensen dit spel uitstekend in de vingers. Die snappen hoe je optimaal invloed uitoefent – zowel landelijk als in de vijf regio's – en hoe je leden daarbij betreft. Dat onze leden binnen de afdelingen, de regio's en alle andere verenigingsonderdelen zo betrokken zijn, maakt ons werk niet alleen heel leuk maar helpt ook enorm bij het vertellen van het juiste verhaal.

Ik kijk dan ook met veel voldoening terug op mijn eerste veertien maanden en zie uit naar 2025!

Jelmer Alberts

Directeur belangenbehartiging

Bouwactueel

Bouwproductie krimpt in 2024, maar minder dan eerder gedacht

De meest recente prognoses van EIB geven aan dat de totale bouw minder hard krimpt in 2024 dan eerder gedacht. De grondslag voor deze krimpverwachting was de krimp van de woning- en utiliteitsniewbouw en van de GWW-sector.

De krimp in de woningniewbouw komt uit op -5%, terwijl eerder nog gedacht werd aan -14%. EIB verklaart dit verschil vanuit de aangetrokken vergunningverlening in Q2 2024 en minder uitval van reeds verleende vergunningen.

De krimp in de utiliteitsniewbouw is hardnekkiger en zal na 2024 (-8%) ook in 2025 doorzetten (-5%). De vraag vanuit marktpartijen voor nieuwe bedrijfsgebouwen is sterk gedaald door de gestegen rente, lage groei van de economie en gestegen bouwkosten.

Na het behalen van 4% groei in 2023 maakt ook de GWW in 2024 een pas op de plaats (-2%). Deze daling wordt vooral veroorzaakt doordat gemeenten minder opdrachten uitzetten. Dit hangt weer samen met de daling van de woningniewbouw, waardoor de ontwikkeling van woningbouwlocaties terugloopt.

Op de middellange termijn groeit de bouwproductie voor zowel de woningbouw als utiliteitsbouw als grond-, weg- en waterbouw. De bouwproductie groeit hiermee tot ruim boven €100 miljard op jaarbasis. Eén van de belangrijkste pijlers van deze groei blijft de verduurzamingsopgave.

Meer weten?

Lees de tweede herijking op de site van EIB of bekijk meer feiten en cijfers op bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Zzp'ers; ondernemers of schijnzelfstandigen?

Leer te beoordelen of een zzp'er kwalificeert als ondernemer of als schijnzelfstandige

De vraag of de zzp'ers waarmee wij werken ondernemers zijn of schijnzelfstandigen, houdt veel leden bezig. Het wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR), dat naar verwachting in 2026 van kracht wordt, biedt regels en criteria om dit te bepalen. Sinds dit jaar stopt het handhavingsmoratorium voor zzp'ers, en zal de Belastingdienst handhaven op schijnzelfstandigheid. Als wordt vastgesteld dat er sprake is van schijnzelfstandigheid, volgen naheffingen en boetes. Het is daarom belangrijk om te weten welke zzp'ers als schijnzelfstandigen en welke als ondernemers kwalificeren.

Wat leer je?

- ✓ Je krijgt inzicht in de aard en omvang van de zzp'ers in de bouw & infrasector.
- ✓ Je leert welke criteria er zijn bij de beoordeling of een zzp'er ondernemer of schijnzelfstandige is en hoe je deze kan toepassen in je eigen praktijk.
- ✓ Duidelijk wordt wat de consequenties zijn van het opheffen van het handhavingsmoratorium per 1 januari 2025.
- ✓ We bespreken een actieplan dat handvatten biedt ten behoeve van de zzp'ers waar je zelf in je eigen bedrijf mee werkt.

Ledenprijs € 375 (excl. Btw)
Niet ledenprijs € 500 (excl. Btw)

Kijk voor alle actuele trainingsdata op onze website.

Meer informatie?

Wil je meer weten over de trainingen van onze Academy? Neem dan contact op via academy@bouwendnederland.nl of bel 079-325 3211.

NIEUWE LEDEN

ORGANISATIE	PLAATS
Hamstone Bouw B.V.	ZUIDLAARDERVEEN
Bouwcare International B.V.	ROERMOND
Dmissi Electro B.V.	AMSTERDAM
Inter KC Onderhoud en Dienstverlening	RIJSWIJK ZH
Roald Hans, restauratie en molenonderhoud	VRIEZENVEEN
DW Verbouw en onderhoudsbedrijf	SCHOONHOVEN
Aannemersbedrijf El Abdi	HAARLEM
Vondelbouw Projecten B.V.	LOENEN AAN DE VECHT
Dille B.V.	HEEZE
JVZ Timmerwerken	DELFGAUW
Bisschop Bouw	COEVORDEN
Vereniging Arcade Dordrecht	DORDRECHT
Bouwbij	BEST
Roelofs De Ruiter Bouw B.V.	HARDERWIJK
Adelaar1903 Bouwbedrijf	AMSTERDAM
Klusbedrijf Lutjebroek	LUTJEBROEK
Hopi Bouw B.V.	RIJSWIJK ZH
O.D. Nazar Onderhoud	LEIDEN
Het Kerssen Betonplan B.V.	VLAARDINGEN
Bouwbedrijf ECOhús Fryslân B.V.	TJERKWERD
Hoogeboom	UITGEEST
KuenenBouw B.V.	LICHTENVOORDE
SMB geveltechniek	ALKMAAR
Nivo bouw	S-GRAVENZANDE
Timmer Dienst Heikoop	SCHOONHOVEN
Bouwbedrijf Prinsen B.V.	TERSCHUUR
Timmerbedrijf Weert B.V.	WEERT
Bodako B.V.	DE LIER
Yunus Kahveci Holding B.V.	AMSTERDAM
Van Ledden Bouw B.V.	GELDERMALSEN
Scheerder Timmerwerken	HAARLEM
Kobre Projecten B.V.	BRUMMEN
Glashandel Overdijk B.V.	MOORDRECHT
Interactie Bouw B.V.	HEEG
Bouwbedrijf Wijkhuizen B.V.	VELSEN-ZUID
Bouw en Timmerwerken J.Kinneging	SPRANG-CAPELLE
G.C.S. Brabant	WAALRE
Sloos en Zoon B.V. Aannemersbedrijf van	LEIDEN
Grond- en Straatwerken	
Klus- en Onderhoudsbedrijf Brouwers	BREDA
AD Montage B.V.	OOTMARSUM
Leo Nova B.V.	ITTERVOORT
Beuk Kunst&Constructie	OUDE WETERING
Neerlands Glas B.V.	ARNHEM
Hous B.V.	OOSTRUM LB
Dakkapel.nl	DEVENTER
Kunststof Noord B.V.	WINSCHOTEN
Klus- en onderhoudsbedrijf Stiekema	SAPPEMEER
Boiten Houtbouw	TZUMMARUM
KDL timmerwerken	EDAM
Bouwbedrijf Lucassen	SEVENUM
Aannemingsbedrijf J. Wahle	NOORDEN
MNKB	HARKEMA
Slabbekoorn Bouwservice B.V.	KRABBENDIJKKE
Silverpine B.V.	LANDSMEER
Klus- en onderhoudsbedrijf van Esch	HARKSTEDE
No Limit Glass 2.0	NIEUWLEUSEN
De Serre Expert B.V.	THOLEN
Onderhoudsbedrijf Goliath	UTRECHT
Van Vliet Vastgoed B.V.	WOERDEN

NEDERLAND IS TE INGEWIKKELD GEMAAKT

Na vier jaar en diverse bestuursfuncties ben ik nu namens Jong Bouwend Nederland toegetreden tot het dagelijks bestuur van Bouwend Nederland. Het is een functie waar ik veel energie van krijg, al zie ik de bouwsector waarin ik ben opgegroeid steeds meer veranderen. En eerlijk gezegd, niet altijd ten goede.

Ik kom uit een traditie van bouwers en een ambachtelijke traditie die teruggaat tot 1853. In 2017 heb ik het kleine West-Friese bouwbedrijf van mijn ouders kunnen overnemen. En zoals dat gaat, met vallen en opstaan, inzet en energie verder kunnen ontwikkelen. Begin dit jaar ben ik voor het eerst vader geworden. En met dat grote geluk kwam ook het besef dat mijn partner en ik iemand op de wereld zetten met een grote maatschappelijke opgave.

Duurzaamheid en toekomstbestendigheid is meer dan beschikken over een waaier keurmerken. Het is als huidige generatie er alles aan doen om op een verantwoorde manier onze aarde door te geven aan de volgende generatie. In dat rentmeesterschap ligt onze opdracht.

De huidige bedrijfsvoering in bouw en infra wordt gedomineerd door eindeloos veel papier, audits, certificeringen en keurmerken, samenwerkingsvormen, normen, Wkb, checklisten, enzovoort. Door deze arbeidscapaciteit opslokkende administratieve last dreigen veel kleinere ondernemingen door de hoeven te zakken. Nederland is te ingewikkeld gemaakt en toe aan een herbezinning. Voor een maakbare toekomst is het aan bedrijven en brancheorganisaties in de bouw- en infrasector, samen met overheid en certificerende instanties, de wirwar te ontvlechten en terug te brengen tot de essentie en de eenvoud van goed en duurzaam bouwen.

We staan als sector en samenleving voor een enorme bouwopgave waarbij we meer met minder moeten doen en hopen dat de technologie ons daarbij helpt. Maar volledig elektrisch zonder fossiele brandstof? Met robots en AI? Met een 32-urige werkweek? Is dat allemaal voor de korte termijn niet een beetje (te) veel?

Als lid van Jong Bouwend Nederland en het dagelijks bestuur mag ik nog ruim dertig jaar in onze prachtige sector werken. Ik hoop dat mijn kind ooit het stokje van mij overneemt. Ik wil me als bestuurslid en kersverse vader inzetten voor een sector met een gezond verdienmodel, een aantrekkelijke bedrijfstak om in te werken die mooie dingen maakt en onderhoudt. Ik wil doelmatig blijven werken met mensen die kennis hebben van zaken en hart voor de zaak. Kortom: zoals we het van oudsher deden in het bouwbedrijf van mijn jeugd. "Pap, leuk dat bouwen, maar het is me te veel rimram", is het ergste wat elke bouwende vader van zijn bedrijfsopvolger kan horen.

Mayert Kistemaker

Lid dagelijks bestuur namens Jong Bouwend Nederland

VOORKOM VERZUIM DOOR WERKSTRESS

Meer info?

arbond.nl/bouwendnederland

Werken is gezond en werkdruk is niet per definitie slecht. Sterker nog: we hebben werkdruk nodig om prestaties te leveren. Maar wat als de spanning te groot wordt en gezonde werkdruk omslaat in ongezonde werkstress?

Hulp bij werkstress

Als stress te lang aanhoudt en er te weinig momenten zijn om te herstellen of weer op te laden, kan stress leiden tot gezondheidsklachten. Overspannenheid of zelfs burn-out liggen dan op de loer. Gelukkig kun je als werkgever verzuim door stress helpen voorkomen. Door op tijd de signalen te herkennen en hulp in te schakelen bijvoorbeeld.

Werknemers in de Bouw en Infra die te maken hebben met werkstress, kunnen kosteloos gebruikmaken van diverse voorzieningen. Via het open spreekuur van ArboDuo (onderdeel van ArboNed) kunnen zij hiervoor een verwijzing krijgen. Op tijd aan de bel trekken kan verzuim helpen voorkomen.

ArboDuo ondersteunt bouwbedrijven met het voorkomen en begeleiden van verzuim. Dat doen we, als trotse partner van Bouwend Nederland en Vlandis, al meer dan 25 jaar.

Ik help u graag

Gert-Jan Klanderman, branchemanager Bouw & Transport
gert.jan.klanderman@arbond.nl - 06 129 985 49
Of kijk op www.arbond.nl/bouwendnederland

ArboDuo

Gezond ondernemen. Daar zijn wij voor.

DE BOUW MAAKT HET EN VIDEO LEGT HET VAST!

Potentiële leden enthousiast na gezellige themabijeenkomst JBN Noord
Voor onze jongerentak Jong Bouwend Nederland zijn we op continu op zoek naar nieuwe leden. Zo kunnen we de stem van de jongere generatie bouwers blijven laten horen in onze vereniging. In Groningen werd in september een event georganiseerd om potentiële JBN'ers van lidbedrijven te laten kennismaken met JBN.

Caspar de Haan doet aftrap voor videoreeks over stagiairs en stagebegeleiders

In een reeks van vijf video's vertellen we het verhaal van stagiairs en stagebegeleiders in de bouw. Wat moet je kunnen als stagebegeleider en waarom is het leuk? Waarom willen mensen stagiairs begeleiden? Aan stagiairs vragen we wat ze leuk vinden aan hun stageplek en hoe ze de begeleiding ervaren.

Ingenieurs bezoeken Groene Boog op terugkomdag

Speciaal voor oud-deelnemers en leidinggevenden vond onlangs de Integrale Terugkomdag Ontwerpmanagement 2024 plaats. Tientallen deelnemers bezochten de Groene Boog om inspiratie op te doen voor de manier van samenwerken in de keten.

JUBILEA

Bouwend Nederland feliciteert de volgende bedrijven:

Van Tongeren
Apeldoorn

**Timmer- en
Aannemersbedrijf
Westendorp**
De Heurne

Bouwbedrijf De Vries
Leeuwarden

Aannemersbedrijf Hartman
Rotterdam

IN MEMORIAM

Bouwend Nederland condoleert
familie en vrienden van:

Herman Roelofs

Oprichter Roelofs Groep
28 augustus 1932 - 26 oktober 2024

Nieuwe Groningse fietstunnel dankzij focus op duurzame mobiliteit

Elke dag reizen duizenden mensen op en neer naar hun werk, naar school, naar een zorgafpraak of ze zijn onderweg naar een vrijetijdsuitje. Met het oog op het verminderen van de CO₂-uitstoot in Nederland, zet de overheid in op duurzame mobiliteit. Bouwbedrijven en ingenieursbureaus denken daarin graag mee. Zo adviseerde Roelofs voor de Zuidelijke Ringweg van Groningen om voor fietsers en voetgangers een goede verbinding te realiseren vanaf station Groningen naar de zuidelijke wijken en vice versa. Een mooi voorbeeld van duurzame mobiliteit.

Samen bouwen aan een vitale organisatie!

De toenemende vergrijzing en hoge fysieke belasting maakt het voor veel bouwbedrijven lastig om hun personeel duurzaam inzetbaar te houden. Om je hierin te ondersteunen hebben wij een samenwerking met Bouwend Nederland.

Jouw medewerkers en hun gezinsleden profiteren hierdoor van een extra aantrekkelijke korting op hun collectieve zorgverzekering. Ook kunnen zij gebruikmaken van diverse andere voordelen ter bevordering van hun leefstijl en gezondheid.

Collectief voordeel voor je medewerkers

- ✓ 12,5% korting op aanvullende verzekeringen, ook voor gezinsleden
- ✓ Voordelen van het Plus-pakket zoals extra vergoedingen en een gezondheidscheck, vanaf de AV Standaard
- ✓ Altijd goed geholpen, onze klanten waarderen ons met een 8,7*
- ✓ Gemiddeld 85 dagen sneller geholpen met onze Wachtlijstbemiddeling

Meer weten? Ga naar defriesland.nl/bouw

De Friesland

*Bron: Klanttevredenheidsonderzoek MarketResponse 2024

BNL IN DE MEDIA OKT 2024/ NOV 2024

KOFFIE & MACHINES

Wij zijn in Nederland al sinds 1966 actief op het gebied van koffie en vending automaten met full service dienstverlening. Onze eigen Pelican Rouge branderij is te vinden in Dordrecht, waardoor we snel kunnen inspelen op de lokale voorkeuren. Naast Pelican Rouge bieden wij meer zeer gewaardeerde merken aan. Wij serveren niet alleen koffie, snacks en drankjes: wij willen dat de klanten zich overal thuis kan voelen door passie en professionaliteit te combineren. Als Selecta willen we iedereen een geluismomentje bieden. **Al vanaf 6 cent per kopje koffie!**

DUURZAME KOFFIE

Het Selecta Coffee Fund (SCF) draagt bij aan duurzaamheidsinitiatieven in onze waardeketen, met de nadruk op het verbeteren van het levensonderhoud van koffieboeren, het bevorderen van sociale rechtvaardigheid in de lokale gemeenschappen en het in stand houden van bloeiende ecosystemen.

SUP-WETGEVING - ONTZORGING

Vanaf januari 2025 bent u wettelijk verplicht om 75% van de gebruikte bekertjes aantoonbaar te recyclen. Selecta ontzorgt haar klanten volledig door het Cup-It-Simple concept. Hiermee bent u verzekerd dat u ten alle tijden voldoet aan de wetgeving. Scan de QR-code en neem contact met ons op voor advies!

Kom in contact met ons:

www.selecta.com

COLOFON

BNL verschijnt vier tot zes keer per jaar in een oplage van 5.000 exemplaren. De pdf van verschenen edities is te vinden op www.bouwendnederland.nl. Naast BNL ontvangen de leden tweewekelijks de digitale nieuwsbrief met actuele informatie uit de vereniging, de markt en informatie die van belang is voor hun bedrijfsvoering.

Hoofredactie

Richard Massar & Brandy van Gerven - Koninklijke Bouwend Nederland

Coördinatie en eindredactie

Jacob-Jan Esmeyjer - Havana Orange

Opmaak

Mooijontwerp - www.mooijontwerp.nl

Druk

Damen Drukkers, Werkendam

Redactieadres

Koninklijke Bouwend Nederland
T.a.v. redactie BNL
Postbus 340, 2700 AH Zoetermeer
webredactie@bouwendnederland.nl
www.bouwendnederland.nl
@BouwendNL

ISSN

2214-7438

Aansprakelijkheid

Bij het samenstellen van de inhoud van deze publicatie streeft Koninklijke Bouwend Nederland naar de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Bouwend Nederland sluit iedere aansprakelijkheid uit voor onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van het handelen op grond van informatie die door deze publicatie beschikbaar is.

Copyright

De informatie in deze publicatie kan worden gekopieerd voor persoonlijk gebruik, met uitsluiting van elke verdere verveelvoudiging, distributie, commercialiteit of exploitatie onder derden, tenzij voorafgaande toestemming van de auteur en/of Bouwend Nederland.

Adreswijzigingen

Adreswijzigingen kunt u mailen naar: ledenadministratie@bouwendnederland.nl

5 VOORDELEN VAN UW LIDMAATSCHAP VAN BOUWEND NEDERLAND

INFORMATIE EN ADVIES

Bouwend Nederland kent jouw sector als geen ander en is dus jouw adres voor informatie, praktische vragen en trainingen die jou helpen om je bedrijf naar een hoger plan te tillen. Heb je vragen over wet- en regelgeving (zoals de Wkb)? Wil je iets weten over personeelsbeleid? Of heb je een kwestie met een opdrachtgever? Bouwend Nederland staat je bij met raad en daad.

BRANCHEONTWIKKELING

Bouwend Nederland zorgt dat jij klaar bent voor de toekomst. Wij helpen je om in te spelen op onderwerpen als duurzaamheid, digitalisering, innovatie en maken ons hard voor het behoud en de instroom van voldoende (vak)krachten voor de sector.

BELANGENBEHARTIGING

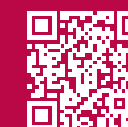
Bouwend Nederland komt op voor jouw belangen. We hebben bijvoorbeeld contact met de lokale, regionale, landelijke en Europese overheid, het onderwijs en waterschappen. Zodat jij kunt doen waar je goed in bent: bouwen!

FINANCIËEL VOORDEEL

Door slim gebruik te maken van onze financiële ledenvoordelen, kun je jouw lidmaatschapskosten terugverdienen. Of zelfs meer dan dat.

NETWERKEN

Via Bouwend Nederland ontmoet je collega-bedrijven. Ook kun je ketenpartners en opdrachtgevers ontmoeten op de vele bijeenkomsten.

Zo haal je alles uit je lidmaatschap!

LID WORDEN?

Bouwend Nederland kan je ontzorgen bij jouw dagelijkse bedrijfsvoering. Meld je vandaag nog aan via het aanmeldformulier op bouwendnederland.nl/word-lid-van-bouwend-nederland.

Heb je nog vragen over de mogelijkheden van het lidmaatschap?
Bel 079-32 52 158

GEEN ZIN OM DE ALL YOU NEED IS LOVE KERSTSPECIAL TE KIJKEN?

BINGEWATCH DAN ALLE 8 AFLEVERINGEN VAN
ONZE RTL4-SERIE DE BOUW MAAKT HET!

DE BOUW MAAKT HET

Kijk de fragmenten terug op
debouwmaakthet.nl/tv-serie